ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಾಮಗ್ರಿ

2025–26

ವಿಷಯ : ಮಾಯ ಮರಾಠಿ

विषय : माय मराठी

CLASS : 3

ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ,

ಬನಶಂಕರಿ 3 ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560085

ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ.

Concept and Guidance

Smt Rashmi Mahesh V. IAS Principal Secretary to Government Department of School Education and Literacy	
Dr. Trilokchandra K.V IAS Commissioner Department of School Education, Bangalore	**Shri. Gopalakrishna H.N** Director, DSERT Bangalore

DIET Co-operation

Shri. Sanjeev Hulloli Principal DIET Chikkodi	Dr. K B Talawar Lecturer DIET Chikkodi

Composition

Smt. Radha P.
Senior Assistant Director
DSERT Bangalore

Mentor & Examiner

Shri. D. H. Kamble
Govt M. H. P.S. Rampur
Tal. Dist : Chikkodi

LESSON BASED ASSESSMENT MATERIAL CREATION RESOURCE TEAM OF 3 RD MARATHI

Smt. U. G. MOHITE. Govt MHPS Hadalaga Tal : Hukkari Dist : Chikkodi
Shri. R. B. MADHALE. Govt MHPS Solapur Tal : Hukkari Dist : Chikkodi
Smt. M. S. SHEVALE. Govt MHPS Haragapurgad Tal : Hukkari Dist : Chikkodi
Shri. C. A. Kumbhar. Govt MLPS Sunnadkodi Tal: Athani Dist : Chikkodi

✸अनुक्रमणिका✸

BLUE PRINT निल नकाशा भाग 2

घटक	ज्ञान			आकलन			उपयोजन			कौशल्य			एकूण	
	O.T.	S. A.	L. A.	O.T.	S. A.	L. A.	O.T.	S. A.	L. A.	O.T.	S. A.	L. A.	T. Q.	T. M.
1	10(1)	8(2)		10(1)	5(2)	2(4)	10(1)	5(2)	2(4)	10(1)	3(20	1(4)	67	102
2	12(1)	8(2)		14(1)	10(2)	2(4)	11(1)	10(2)	1(4)	10(1)	6(2)	2(4)	89	139
3	12(1)	3(2)		10(1)	8(2)	2(4)	14(1)	8(2)	2(4)	10(1)	6(2)	2(4)	82	130
4	10(1)	5(2)		10(1)	5(2)	1(4)	10(1)	5(2)	1(4)	9(1)	5(2)	1(4)	62	91
5	10(1)	6(2)		12(1)	6(2)	2(4)	12(1)	6(2)	2(4)	10(1)	3(2)	1(4)	70	106
6	1091)	10(2)		10(1)	8(2)	2(4)	12(1)	9(2)	2(4)	10(1)	6(2)	2(4)	81	132
7	10(1)	4(2)		11(1)	5(2)	2(4)	8(1)	5(2)	1(4)	8(1)	5(2)	1(4)	58	91
8	6(1)	2(2)		6(1)	2(2)		5(1)	2(2)	1(4)	2(1)	3(2)	1(4)	30	45
9	5(1)	4(2)		5(1)	4(2)		5(1)	4(2)	1(4)	5(1)	3(2)	1(4)	37	58
10	4(1)	2(2)		4(1)	2(2)		4(1)	1(2)	1(4)	5(1)		1(4)	24	35
11	66(1)	1(2)		6(1)	2(2)		2(1)	2(2)	2(4)	3(1)	2(2)	1(4)	27	43
12	6(1)	2(2)		4(1)	4(2)		4(1)	3(2)	1(4)	4(1)	2(2)		30	44
13	8(1)	4(2)		9(1)	6(2)	1(1)	8(1)	4(2)		6(1)	3(2)	1(4)	50	73
14	10(1)	2(2)			8(1)	6(2)	2(4)	9(1)	2)2)	1(4)	8(1)	2(2)	50	71
15	10(1)	4(2)		2(1)	6(2)	5(4)	8(1)	4(2)	2(4)	8(1)	4(20	2(2)	54	86
16	9(1)	5(2)		5(1)	4(2)	1(4)	6(1)	4(2)	2(2)	5(1)	4(2)	1(4)	46	71
17	10(1)	5(2)		7(1)	4(2)	1(4)	8(1)	4(2)	2(2)	6(1)	6(2)	2(4)	51	85
18	12(1)	3(2)		8(1)	3(2)	1(4)	7(1)	4(2)	1(4)	7(1)	4(2)	1(4)	51	74

प्रश्नपत्रिका

पाठ -1 (कविता)

✹“झेंडा आमुचा”✹

कवी वि. म. कुलकर्णी

प्र-1 बहुपर्यायी प्रश्न

1) आपला भारत देश केंव्हा स्वतंत्र झाला

अ)1847

ब)1950

क)1947

ड)1949

2) आम्ही कोणाचे जयगीत गातो

अ)भारतमातेचे

ब)जनतेचे

क)वीरांचे

ड)परकीयांचे

3) तिरंगा झेंडा कोठे फडकत आहे असे कवीला वाटते

अ)सह्याद्रीच्या शिखरावर

ब)निलगीरी पर्वतावर

क)हिमालयाच्या शिखरावर

ड)माऊंट एव्हरेस्टवर

4)आमच्या झेंड्यातील तीन रंग कोणते

अ)हिरवा -तांबडा-नीळा

ब)केशरी-पांढरा-हिरवा

क)नीळा-पिवळा-पांढरा

ड)नारंगी-जांभळा-गुलाबी

5)झेंडा आमुचा ही कविता कोणी लिहिली

अ)वि. म. कुलकर्णी

ब)कवि सुधांशु

क)शांता शेळके

ड)कुसुमाग्रज

6)स्वातंत्र्यासाठी लढलेल्या वीरांना काय म्हणून ओळखले जाते

अ)देशद्रोही

ब)देशभक्त

क)समाजसेवक

ड)समाजकंटक

7)हा आपला स्वातंत्र्यदिन आहे

अ)26 जानेवारी

ब)2 ऑक्टोबर

क)5 सप्टेंबर्

ड)15 ऑगस्ट

8)शूरवीरांनी देशासाठी काय अर्पण केले

अ)प्राण

ब)संपत्ती

क)पुस्तक

ड)पर्वत

9)शाळेमध्ये राष्ट्रध्वज कोणकोणत्या दिवशी फडकवला जातो

अ)शाळा प्रारंभोत्सव

ब)बालदीन

क)पर्यावरण दिन

ड)स्वातंत्र्य दिन आणि गणाराज्य दिन

10) झेंड्यासाठी कोण कोण लढले

अ)सैनिक

ब)गांधी टिळक नेहरू जनता

क)श्रीमंतलोक

ड)परकीय लोक

प्रश्न II वचन बदला

11-झेंडा

12-शिखरे

13-देश

14-लाटा

प्रश्न III वाक्यात उपयोग करा

15-महान

16-झेंडा

17-प्रणाम

18-प्रिय

19-अर्पण

प्रश्न IV कंसातील योग्य शब्द निवडून रिकाम्या जागा भरा

21-आम्ही रोज भारतमातेसाठी ----------------
गातो(आरती,कविता,जयगीत)

22-भारत माझा ---------------आहे(देश,राज्य,गांव)

23-हिमालयाच्या शिखरावर----------फडकतो(पतंग,तिरंगा,पताका)

24-समर म्हणजे (प्रवास,यात्रा,युद्ध)

25--------आमुची माता आहे(शिखर,भारतमाता,डोंगर)

प्रश्न -V समानार्थी शब्द लिहा

26-निशाण

27-वीर

28-मोठा

29-प्रिय

30-शिर

प्रश्न VI विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

31-महान

32-उंच

33-जिंकणे

34-अप्रिय

35-वाईट

प्रश्न VII जोड्या जुळवा

36-15 ऑगस्ट ------------------------शिक्षक दिन

37-26 जानेवारी -----------------------बालदिन

38-12 ऑक्टोबर ----------------------स्वातंत्र्य दिन

39-14 नोव्हेंबर्------------------------गणराज्य दिन

40-5 सप्टेंबर-------------------------- गांधी जयंती

प्रश्न VIII कवितेच्या ओली पूर्ण करा

41-झेंडा आमुचा--

--आम्ही प्रणाम II धृ II

42-लढले गांधी--

अर्पूनि गेले --- II 2 II

43-भारतमाता--

फडकत ---निशाण ॥ 2 ॥

प्रश्न -IX एक वाक्यात उत्तरे लिहा

44-आपल्या झेंड्यात किती रंग आहेत?

45-आपल्या देशाचे नांव काय आहे?

46-आपण स्वातंत्र्यदिन केंव्हा साजरा करतो?

47-आपण प्रणाम कुणाला करतो असे कवि म्हणतो?

48-वीरांनी आपले प्राण कशासाठी अर्पण केले?

49-तिरंगा झेंडा कोठे फडकत आहे?

50-हिमलेंचे शिखर् कसे आहे?

51-तिरंग्याच्या मधोमध काय आहे?

52-झेंड्यासाठी कोण कोण लढले?

53-आपण कोणाचे जंयगीत गातो?

प्रश X थोडक्यात उत्तरे लिहा

54-स्वातंत्र्य मिळविण्यासाठी लढलेल्या वीरांची/देशभक्तांची नांवे लिहा

55-तिरंगा झेंड्यामधील रंगांची नांवे लिहा

56-तुला आवडलेल्या कोणत्याही एक कडव्याचा अर्थ तुझ्या वाक्यात लिही

57-हिरवा रंग कशाचे प्रतीक आहे?

58-“झेंडा आमुचा” किंव्हा तिरंगा याबद्दल चार ते पाच ओळी माहिति लिही

59-झेंड्यातील पांढरा रंग काय दर्शवतो?

60-अशोकचक्र ही कोणाच्या काळातील धर्मचक्र आहे?

61-अशोकचक्राचा रंग कोणता?व यामध्ये किती आरे आहेत?

62-अशोकचक्राचे प्रतीक कोणते?

63-राष्ट्र ध्वजातील पांढरा रंग काय दर्शवतो?

प्रश्न XI उत्तरे लिही

64-सुवाच्य अक्षरात झेंडा आमुचा कविता लिही

प्रश्न XII

65-चालीनुसार साभीनय कविता म्हण

प्रश्न XIII

66-झेंड्याचे चित्र काढ व रंग भर

प्रश्न XIV

67-विजयी विश्व तिरंगा प्यारा ही गीत मिळाव शिक्षकांच्या मदतीने चालीनुसार म्हण

पाठ -2

✸नेताजी सुभाषचंद्र बोस✸

प्रश्न I बहुपर्यायी प्रश्न

1-नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म कधी झाला?

अ-15 ऑगस्ट 1947

ब-23 जानेवारी 1997

क-23 जानेवारी 1897

ड-2 ऑक्टोबर

2- सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म खालीलपैकी कोणत्या शहरात झाला?

अ-कटक

ब-पुरी

क-भुवनेश्वर

ड-कोणार्क

3-नेताजींच्या आईचे नांव काय होते?

अ-कमला देवी

ब-सरोजिनीबाई

क-अंजलिबाई

ड-प्रभादेवी

4- नेताजींच्या वडिलांचे नांव काय होते?

अ-जानकीनाथ

ब-किशोरनाथ

क-रामलाल

ड-जवाहरलाल

5-सुभाषचंद्र बोस कोणत्या शाळेत जात होते?

अ-सरकारी शाळा

ब-स्थानिक शाळा

क-प्रोटेस्टंट युरोपियन स्कूल

ड-मिशनरी शाळा

6-शाळेत इंग्रज मुले भारतीय मुलांना कसे वागवत असत?

अ-प्रेमाने

ब-आदराने

क-समानतेने

ड-शिव्या देत मारत चेष्टा करत

7-सुभाषचंद्र बोस कोण होते?

अ-सामान्यव्यक्ती

ब-थोरनेते

क-देशद्रोही

ड-श्रीमंतव्यक्ती

8-नेताजींनी आपले सर्वस्व कशासाठी अर्पण केले?

अ-भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी

ब-स्वत्तासाठी

क-नातेवाईकांसाठी

ड-मित्रांसाठी

9-मैदानावर इंग्रज मुले खेळत असतांना भारतीय मळे कोठे बसली?

अ-मैदानावर

ब-शाळेत

क-झाडाखाली

ड-घरी

10-इंग्रज मुले व भारतीय मुले यांच्यामध्ये काय झाले/काय घडले?

अ-भांडण

ब-संभाषण

क-स्पर्धा

ड-मैत्री

प्रश्न II रिकाम्या जागा भर

11-सुभाषचंद्रांचा जन्मदिवस--------------रोजी साजरा करतात

12- सुभाषचंद्रांचा जन्म ---------------येथे झाला

13-जानकीनाथ ही सुभाषचंद्रांचे -----------------होय

14- सुभाषचंद्रांच्या आइचे नांव ----------------होते

15-स्वातंत्र्यासाठी स्वत:चे सर्वस्व अर्पण करून नेताजी --------------- झाले

16-नेताजींचे ------------अनेकांनी लहानपणीच जाणले होते

17-वयाच्या पाचव्या वर्षी एक घटनेने सुभाषचा--------आणि-------याचे दर्शन त्याच्या मित्रांना व इतरांना झाले

18-सुभाषचंद्र बोस-----------------या शाळेत जात असत

19-भारतीय मुलांनी ------------------च्या मुलांना चूपुन काढले

20-सुभाशच्या मित्रांना खूप --------------झाला

प्रश्न III अर्थ सांगा

21-सर्वस्व

22-धैर्य

23-बिचकणे

24-अर्पण करणे

25-दुष्ट

26-पक्ष

27-निर्भय

28-चेष्टा

29-प्रसंग

30-आनंद

प्रश्न IV विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

31-आनंद

32-दुष्ट

33-भांडण

34-सामान्य

35-थोर

प्रश्न -V पुढील शब्दांचा वाक्यात उपयोग करा

36-पुढाकार

37-चोपणे

38-अमर

39-शिव्या

40-स्वाभिमान

प्रश्न VI वाच व शब्द पुन्हा लिही

41-भारतमातेच्या

42-पराक्रमी

43-जन्मदिवस

44-स्वातंत्र्यासाठी

45-प्रोटेस्टंट

46-स्कूलमध्ये

47-स्वाभिमान

48-सर्वस्व

49-राज्यातील

50-सामान्य

प्रश्न VII नमुन्याप्रमाणे लिही

नमूना -सुभाषचंद्र बोस-------नेताजी

51-वल्लबभाई पटेल--------------------------------

52-जवाहरलाल नेहरू-------------------------------

53-बाळ गंगाधर टिळक---------------------------

54-मोहनदास करमचंद गांधी---------------------------

55-विनोभा भावे---------------------------

प्रश्न VIII एका वाक्यात उत्तरे लिही

56-सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म कैंव्हा झाला?

57-नेताजींनी स्वातंत्र्यासाठी काय अर्पण केले?

58-सुभाषचंद्र बोस कोणत्या शाळेत जात होते?

59-भारतीय मुले झाडाखाली का बसली होती?

60-घटनेनंतर निर्भयपणे कोणती मुले खेळू लागली?

61-इंग्रज मुलांना कोणी चोपून काढले?

62-आनंद कुणाच्या मित्रांना झाला?

63-झाडाखाली कोणती मुले बसली होती?

64-कोणी पुढाकार घेऊन खेळ सुरू केला?

65-भांडण कोणाकोणामध्ये झाले?

प्रश्न IX खालील वाक्य कोणी कोणास म्हटले आहे?

66-अरे तुम्हाला खेळायचे नाही का?

67-हो खेळायचे आहे ना! पण टी इंग्रज मुले खूप दुष्ट आहेत

68-तुम्हाला काय हात नाहीत?तुम्ही काय शेणामातीचे आहात?चला काढा चेंडू.

प्रश्न X खालील वाक्ये वाच व लिही

69-प्रत्येकाने शरीर स्वास्थ्य राखावे

70-देशाबद्दल स्वाभिमान असावा

71-देशसेवा ही सर्वश्रेष्ठ सेवा आहे

72-मातृभूमि ही स्वर्गापेक्षा श्रेष्ठ आहे

73-अवांतर वाचन असावे

प्रश्न XI जोड्या जुळवा

74-सर्वस्व ----- धाडस

75-धैर्य ----- वाईट प्रवृत्ती

76-दुष्ट ------ सर्व कांही

77-बिचकणे ------- न घाबरता

78- निर्भयपणे ------ दचकणे

प्रश्न XII खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन तीन वाक्यात लिही

79-सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म कैंव्हा व कोठे झाला?

80-सुभाषच्या पुढाकारामुळे काय झाले?

81-भारतीय मुले मैदानावर का खेळत नसत?

82-इंग्रज मुले भारतीय मुलांना कशाप्रकारे वागवत असत?

83-दिन आणि दीन या दोन्ही शब्दातील फरक ओळखून लिही

84-सुत व सूत या शब्दांचा अर्थ लिही

85-सुभाषणे भारतीय मुलांना खेळायला कसे प्रोत्साहित केले?

86-सुभाषचंद्र बोस कोणत्या शाळेत जात असत?त्या शाळेत कोणती मुले येत असत?

87-भारतीय मुलांना आनंद का झाला?

88-खून व खूण या दोन शब्दातील फरक ओळखून लिही

89-गृह व ग्रह या दोन शब्दातील फरक ओळखून लिह

पाठ 3 (कविता)

✸आई मला पावसात जाऊ दे✸

कवयित्री -वंदना विटगकर

प्रश्न 1 बहुपर्यायी प्रश्न

1-मुलगी पावसात जाण्यासाठी कोणाची परवानगी मागत आहे?

अ-बाबांची

ब-आजोबांची

क-आईची

ड-आजींची

2-पावसात भिजून चिंब चिंब कोणाला व्हायचे आहे?

अ-मुलगीला

ब-ताईला

क-दादाला

ड-आईला

3-गडगड असा आवाज कुणाचा येत होता?

अ-खेळण्याचा

ब-भांड्यांचा

क-वाहनांचा

ड-मेघांचा

4-नभातून कोण खुनवत आहे?

अ-मेघ

ब-वीज

क-सूर्य

ड-तारे

5-मुलीला पावसात काय करायचे आहे?

अ-पुस्तक वाचायचे

ब-भिजायचे

क-झोपायचे

ड-चित्र काढायचे

6-पाण्यात कोणाचा पाठलाग करायचा आहे?

अ-कुत्रा व मांजर

ब-गाय व बैल

क-मासा व खेकडा

ड-बदक व बेदुकदादा

7-धारेखाली मुलीला काय करायचं आहे?

अ-पाणी उडवायच

ब-गाणं गायच

क-धावायच

ड-झोपायच

8-खिडकीखाली काय साचले आहे?

अ-कचरा

ब-खेळणी

क-तळे

ड-दगड

9-अंगणात काय करायच आहे?

अ-नाचायच

ब-रडायच

क-पळायच

ड-बसायच

10-शर्यत कशाची लावायची आहे?

अ-बदकांची

ब-माशांची

क-होड्यांची

ड-घारांची

प्रश्न II रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा

11-मुलाला ------------त जायच आहे

12-भिजून --------------व्हायच आहे

13-------------गडगड करीत आहे

14-----------नभातून खुनवीत आहे

15---------------खाली तळे साचले आहे

16-गुडघ्याइतके ---------------भरले होते

17-----------------शर्यत लावायची आहे

18-बदकांचा थवा -----------करत आहे

19-धारेखाली ----------------------चे आहे

20-----------------ने पाणी उडवून खेळायच

प्रश्न III खालील ओळी पूर्ण कर

21-मेघ कसे हे ---------------------

विजा नभातून---------------------

22-खिडकी खाली--------------------

गुडघ्या इतके-------------------

23-बदकांचा बघ -------------------

बेडूकदादा-----------------------------

24-धारेखाली --------------------------

पायाने मी -----------------------

प्रश्न IV नात्यातील व्यक्तींची नांवे सांग व लिही

25-आजोबा -----------------------------

26-आजी ------------------------------

27-आई ----------------------------

28-बाबा ---------------------------

29-काका -----------------------

30-काकू -------------------------

31-ताई --------------------------

32-दादा -------------------------

33-मामा ------------------------

34-मावशी ----------------------------

प्रश्न V शब्दांचे अर्थ लिही

35-मेघ

36-खुनविणे

37-नभ

38-तऱ्हे-तऱ्हेच्या

39-पाठलाग

प्रश्न VI खालील शब्दांचा वाक्यात उपयोग करा

40-आई

41-थवा

42-पाणी

43-पाऊस

44-शर्यत

प्रश्न VII वचन बदला

45-खिडकी

46-तळ

47-बदक

48-बेडूक

49-विजा

प्रश्न VIII कंसातील शब्दांची निवड करून प्राणी/पक्षांचे नांव व त्यांचा आवाज यांच्या जोड्या जुळवा

[कुंजन,भुंकणे,किलबिल,डरकाळी,चिवचिव,गर्जना,गुणगुण,हंबरने]

50-कोकिळेचे -------------------------

51-गायीचे----------------------

52-सिंहाची --------------------

53-चिमणीची-------------------

54-कुत्र्याचे---------------------

55-पक्षांची ------------------------

56-वाघाची --------------------

57-डासांची-----------------------

प्रश्न IX खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिही

58-पावसात कुणाला जायच आहे?

59-मुलगी पावसात जाण्यासाठी कुणाला विचारत आहे?

60-पावसाच्या पाण्यात कुणाला भिजून चिंब चिंब व्हायचे आहे?

61-मेघांचा आवाज कसा येतो?

62-कवितेतील मुलीला नभातून कोण खुनवत आहे?

63-आई मला पावसात जाऊ दे या कवितेच्या कवयित्री कोण आहेत?

64-तळे कुठे साचले आहे?

65-पावसाचे पाणी किती भरले आहे?

66-कशाची शर्यत लावायची आहे?

67-हाक कोण मारत आहे?

68-बदकांचा थवा काय करत आहे?

69-पाण्यामधुणी कुणाकुणाला पाठलाग करायचा आहे?

70-कवितेतील मुलीला कुठे उभे राहायचे आहे?

71-पायाने काय करायचे आहे?

72-कवितेतील मुलीला पावसाच्या आनंदाने कुठे नाचायच आहे?

प्रश्न X दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिही

73-पावसात जाऊन काय काय करावेसे वाटते आहे?

74-कवितेतील मुलीला कोणासोबत व कोठे नाचायच आहे?

75-शर्यत कुठे आणि कोणत्या प्रकारच्या होड्यांची लावायची आहे?

76-पावसात भिजून,खेळून काय काय झाल तरी चालेल असे कवितेतील मुलगी म्हणते आहे?

77-तू पावसात कशाप्रकारे खेळशील?

78-पाऊस कोणत्या महिन्यात पडतो?

79-कवितेतील मुलीला आई पावसात जाण्यापसून का अडवित असेल असे तुला वाटते?

80-पाऊस पडल्यानंतर काय झाले?

81-मुख्य ऋतु किती व कोणकोणते?

82-पावसाळ्यात आपण कोणती व कशाप्रकारे काळजी घेतली पाहिजे?

पाठ -4

✸घरचा वैद्य✸

प्रश्न I बहुपर्यायी प्रश्न

1-प्रेम आणि प्रतीक्षा सुट्टीत कुठे गेली होती?

अ-सहलीला

ब-बाजारात

क-आजोळी

ड-शाळेला

2-दिव्या व अंकुर ही कुणाची मुले आहेत?

अ-मामांची

ब-मावशीची

क-काकांची

ड-मित्राची

3-बागेत कोण फेरफटका मारत होते?

अ-आजी

ब-मामा

क-मामी

ड-आजोबा

4-आजोबांची बाग म्हणजे काय होती?

अ-फुलांची बाग

ब-घरचा वैद्य

क-दवाखाना

ड-घर

5-पक्षांचा किलबिलाट कुठे चालू होता?

अ-झाडावर

ब-डोंगरावर

क-शेतात

ड-घरावर

6-तुळशीच्या रोपांचा काय उपयोग होतो?

अ-खोकला वाढतो

ब-पोट दुखते

क-झाडे वाळतात

ड-हवा स्वच्छ राहते

7-खोकल्यावर गुणकारी रोप कोणते?

अ-अडुळसा

ब-कोरफड

क-ओवा

ड-गावती चहा

8-बागेला घरचा वैद्य असे का म्हटले आहे?

अ-तिथे डॉक्टर असतात

ब-औषधी वनस्पती असतात

क-घर असते

ड-मुले खेळतात

9-गवती चहा काशावर गुणकारी आहे?

अ-थंडी

ब-ताप

क-अंगदुखी

ड-सर्दी

10-वणाराईसी मैत्री करून पर्यावरणाचे रक्षण करा असा उपदेश कोणी केला?

अ-प्रेम

ब-अंकुर

क-मामा

ड-आजोबा

प्रश्न II रिकाम्या जागा भरा

11-मामाच्या गावाला ------------------------म्हणतात

12-आजूबाजूचा परिसर म्हणजेच -------------

13-वनराई म्हणजेच -------------------झाडी

14-आजोबा बागेत -------------------------मारत होते

15-ओव्याची पाने खाल्यास ------------------थांबते

16--------------------पाने खोकल्यावर गुणकारी आहेत

17---------------------च्या रोपामुळे हवा स्वच्छ राहते

18-सर्दीसाठी उपयोगी असलेली वनस्पती --------------होय

19---------------आणि -------------सुट्टीत आजोळी गेली होती

20---------------आणि ------------ही मामांची मुले ही तिथे आली

प्रश्न III खालील वाक्ये चूक की बरोबर ते लिही

21-सकाळी उठल्यानंतर प्रेम बागेत गेला------------------

22-आजोबा बागेतील रोपांची देखभाल करत नसत---------------

23-औषधी वनस्पती उपयोगी नाहीत ------------------

24-निसर्गावर प्रेम करावे--------------------

25-बागेत तुळस दूर्वा सबजा गवती चहा ओवा बडिशेफ कोरफड आले अशा वनस्पती होत्या

प्रश्न IV 26 खालील आजारावरील औषधी वनस्पती ओळखून जोड्या जुळव

1-सर्दी -------------- अडुळसा

2-खोकला ------------कडूनिंब

3-पोटदुखी -----------गवतीचहा

4-पित्त ------------ओवा

5-त्वचाविकार-----------आले

प्रश्न V नमुन्याप्रमाणे लिही

जसे - पळणे-----पळा------पळतात

27-ओरडणे ---------------- ---------------------

28-बसणे ---------------- -------------------

29-बघणे --------------- --------------------

30-झोपणे ---------------- ---------------------

31-वाचने ------------------- ----------------------

प्रश्न VI 32-खालील वर्तुळात वनस्पतींची नांवे दिलेली आहेत

उदा. दाखविले प्रमाणे त्याचे वर्गीकरण कर

गहू चिंच द्राक्ष

दोडका भोपळा पेरू

जोंधळा नाचणा कारले

नारळ पपई भात

वेल	*रोप*	*झाड*
दोडका	भात	नारळ

प्रश्न VII खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिही

33-आजोळी कोण कोण गेले होते?

34-मामाच्या मुलांची नांवे काय आहेत?

35-बागेत आजोबा काय करत होते?

36-बागेत कोणत्या फळांची झाडे होती?

37-पोट दुखणे कशामुळे थांबते?

38-प्रेमला डॉक्टरांनी खोकल्यावर कोणते औषध दिल होत?

39-सर्दी कमी होण्यासाठी चहामध्ये कशाचा उपयोग करावा?

40-कोणत्या रोपामुळे डास कमी होतात?

41-कोथंबीर व कडीपत्ता यांचा वापर कशामध्ये करतात?

42-आजोबा बागेची कशी काळजी घेत असत?

प्रश्न VIII खालील वाक्ये कोणी कोणास म्हटली आहेत ते लिही

43-“आजोबा” ही कसली वेगळीच रोपे लावलीत तुम्ही?

44-“अग”ही सर्व बाग म्हणजे घरचा वैद्य आहे!

45-“काय हो आजोबा बाग आणि घरचा वैद्य काहीतरी बोलू नका”

46-“अगदी बरोबर! अडुळशाच्या पानांचा रस साखर किंव्हा गूळ घालून प्यायल्याने खोकला गेलाच समजा”

47- “आजोबा आता आमच्या शाळेतील बागेत टिचरांना सांगून अशा वनस्पती लावू” तेंव्हा आमच्या शाळेतही कायमचे वैद्य असतील!

प्रश्न IX खालील प्रश्नांची दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिही

48-आजोबांच्या बागेत कोणत्या औषधी वनस्पति होत्या?

49-आजोबांच्या बागेत कोणकोणती झाडे होती?

50-आजोबांनी लावलेल्या तुळशीच्या रोपंचा काय उपयोग होतो?

51-बागेला घरचा वैद्य असे का म्हणतात?

52-पर्यावरणाचे रक्षण कसे करावे?

53-झाडांपासून आपणास काय काय मिळते?

54-योग्य क्रमाने शब्द लिही पान,फांदी,फूल,रोप,बीज,अंकुर,फळ

55-शेवटी आजोबांनी मुलांना कोणता उपदेश केला?

56-तुला माहीत असलेल्या सुवासिक फुलांच्या वनस्पतींची नांवे लिही

57-कडूलिंब या वनस्पतीचा उपयोग लिही

प्रश्न X माहिती लिही/सांग

58-मी पाहिलेली बाग

59-आजोबांचा घरचा वैद्य

प्रश्न XI 60-तुझ्या आवडीचे खालीलपैकी एक चित्र काढ व रंग भर

फळ - आंबा

फूल - सूर्यफूल

वनस्पतींची पाने

प्रश्न XII 61-एक झाड लावू मित्रा त्याला पाणी घालू ही अनंत गीते यांचे पर्यावरण गीत मिळवून वाच व चालीनूसार पाठांतर कर.

(पालक शिक्षकांची मदत घे)

62-“मुलांनो थोडे ऐकाल का?

झाडांचे रक्षण कराल का?

पाठ - 5

✸खेळ लगोरीचा✸

प्रश्न -1 बहुपर्यायी प्रश्न

1-कोणत्या जेवणानंतर थोडी सुस्ती आली होती?

अ-सकाळच्या

ब-रात्रीच्या

क-काल दुपारच्या

ड-दुपारच्या

2-ताईचा कोणता तास झाला?

अ-गायनाचा

ब-खेळाचा

क-चित्रकलेचा

ड-व्यायामाचा

3-ताईंनी गोड आवाजात काय शिकविली?

अ-बडबडगीत

ब-प्रार्थना

क-अभिनय गीत

ड-देशभक्ती गीत

4-सर्वांनी कुणासारख्या उड्या मारून गाणे म्हटले?

अ-सस्यासारख्या

ब-घोड्यासारख्या

क-माकडासारख्या

ड-बेडकांसारख्या

5-सर्वांना कोणत्या तासाची आतुरता लागली होती?

अ-गणिताच्या

ब-इंग्रजीच्या

क-भूगोलाच्या

ड-खेळाच्या

6-ताई कोणता खेळ खेळुया असे म्हणाल्या?

अ-लंगडी

ब-लगोरी

क-खो-खो

ड-साखळीखेळ

7-मुलांनी खेळासाठी किती गट केले?

अ-दोन

ब-चार

क-तीन

ड-आठ

8-वर्गात जावून सर्वेशने काय आणले?

अ-पुस्तक

ब-वही

क-बॅट

ड-चेंडू

9-मुलांना लगोरी खेळाचे महत्व कोणी विचारले?

अ-सरांनी

ब-ताईंनी

क-आईने

ड-दादाने

10-लगोरी खेळ कोणी जिंकला?

अ-मुलं

ब-मुली

क-दोघंही

ड-ताई

प्रश्न II रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहून वाक्य पूर्ण कर

11-----------------नी सर्वांना रांगेत उभे केले

12-सादीकणे---------------आणल्या

13-पहिल्यांदा सुरुवातीला ----------------ने चेंडू आणला

14--------------------नी तीन डाव जिंकले

15-चेंडू ------------------होता

16-मुलांनी ----------------डाव जिंकला

17-शेवटी ------------------नीच लगोरीचा खेळ जिंकला

18-ताईंनी सर्वांना -------------------खेळाचे महत्व विचारले

19-खेळाचे सर मैदानावर नव्हते म्हणून मुलांचे चेहरे ------------------झाले

20-ताईंनी मजेदार -------------ही गाणे शिकविले

प्रश्न III गटात न जुळणारा शब्द ओळखून गोल कर

21-चेंडू बॅट विटी स्टंप

22-विटी दांडू बॅट लगोरी

23-खुर्ची पुस्तक वही पट्टी

24-कॅरम बुद्धिबळ पत्ते फुटबॉल

25-पतंग दोर मांजा सोंगट्या

प्रश्न IV विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

26-आनंद

27-गोड

28-जिंकणे

29-आळस

30-पकडणे

31-धीट

32-दिवस

प्रश्न V दोन गटांनी मिळून खेळत येणारे खेळ लिही

33-------------------------

34-------------------------

35-------------------------

36--------------------------

37--------------------------

प्रश्न V खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा

38-मुलांनी खेळण्यासाठी किती गट केले?

39-सर्वांना कोणती आतुरता लागली होती?

40-नेम कुणाचा चुकला?

41-ताईंनी मुलांना कोणते मजेदार गाणे शिकविले?

42-मुलांना प्रार्थना कोणी शिकविली?

43-कोणता खेळ खेळण्याचे ठरले?

44-ताईंनी कशा बद्दलच्या सूचना दिल्या?

45-मुलांनी सस्याचे गाणे कसे म्हटले?

46-“उदास होवू नका”असे कोणी म्हटले?

47-घंटा झाल्यावर सर्व मुले कोठे गेली?

प्रश्न VII दोन ते तीन वाक्यात/थोडक्यात उत्तरे लिही

48-खेळाचे प्रकार किती आहेत? व कोणते?

49-ताईंनी मुलांना खेळांबद्दलच्या कोणत्या सूचना दिल्या?

50-क्रिकेट खेळासाठी लागणारे साहित्य कोणते?

51-मैदानी खेळ म्हणजे काय?

52-बैठे खेळ म्हणजे काय?

53-खेळ का खेळणे आवश्यक आहे?

54-तुझ्या आवडीच्या खेळांची नांवे लिही

55-ताईंनी खेळासाठी विचारल्यानंतर मुलांनी कोणकोणत्या खेळांची नांवे सांगितली?

56-भारताचा राष्ट्रीय खेळ कोणता?

57-लगोरी खेळासाठी कोणकोणते साहित्य लागते?

प्रश्न VIII उत्तरे लिही

58-लगोरी खेळातून साधता येणारी कौशल्ये कोणती क्रमाने लिही

59-मैदानी खेळांची यादी करा

60-बैठे खेळ कोणते यादी कर

61-मनोरंजनसाठी साहित्य न वापरता कोणते खेळ /भेंड्या खेळतात?

प्रश्न IX खालील चौकटीत खेळांची नांवे लपली आहेत ती शोध व लिही

ल	पं	डा	व	स	प	क्रि	के	ट	व्हॅ
गो	ळा	फे	क	ब	ड्डी	र	क	म	ली
रि	त	ळ्या	त	म	ळ्या	त	ब	व	बॉ
खो	लं	ग	डी	त	बा	स्के	ट	बॉ	ल
खो	स्क	क्य	मी	टी	म्य	च	ठ	गो	क

62--------------------------

63--------------------------

64--------------------------

65-------------------------

66-------------------------

67-------------------------

68--------------------------

69--------------------------

प्रश्न 70 कृती कविता शोधून वाच व लिही

पाठ 6 (कविता)

✸आवडती मज✸

कवी गोविंद केळकर

प्रश 1 बहुपर्यायी प्रश्न

1-कवींना लाल चोचीचा कोणता पक्षी आवडतो?

अ-पोपट

ब-कावळा

क-चिमणी

ड-मोर

2-मिरची पेरू पिकले डाळिंब हा फराळ कुणाचा आहे?

अ-गायीचा

ब-खारूताईचा

क-कुत्र्याचा

ड-पोपटाचा

3-इकडून तिकडे झाडावर सरसर कोण पळते?

अ-चिमणी

ब-पाल

क-झुरळ

ड-खार

4-खारुताईंची शेपूट कशी आहे?

अ-गोंडेदार

ब-सुंदर

क-लाल

ड-लांब

5-इवलीशी असे कवींनी कुणाला म्हटले आहे?

अ-पाल

ब-चिमणी

क-मुंगी

ड-खार

6-चिमणीताई गाणे कसे म्हणते?

अ-सुंदर

ब-मोठ्याने

क-गोड

ड-चिवचिव

7-कवितेतील कुत्र्याचे नांव काय?

अ-मोत्या

ब-गोट्या

क-पिंट्या

ड-बाव्या

8-खरा इमानी प्राणी असे कोणाला उद्देशून म्हटले आहे?

अ-मांजर

ब-कुत्रा

क-गाय

ड-ससा

9-ऐटदार कोण चालतो?

अ-घोडा

ब-गाढव

क-कुत्रा

ड-कोंबडा

10-कोंबडा कवींना कसे जागे करतो?

अ-ओरडून

ब-आरवून

क-गाणे म्हणून

ड-बोलून

प्रश्न 2 रिकाम्या जागा भर

11-कवि प्राणी पक्षांसोबत------------दिवशी खेळणार आहेत

12-कवितेत आलेल्या गाईचे नांव काय आहे?

13-गाय ही सर्व जगाची माय आहे असे --------------म्हणते

14-कोंबड्याच्या डोईवर --------------असतो

15-कोंबडा हा कवींचा खरा -----------आहे

16- कवींचा मोत्या सदा ----------------असतो

17-मोत्या कुत्रा --------------राखण करतो

18-चिमणी ------------झुलते

19-पोपटाची चोच ----------------असते

20-“आवडती मज” या कवितेचे कवी---------हे होत

प्रश्न -शब्दांचे अर्थ सांगा

21-वाकुल्या दाखविणे

22-इमानी

23-ऐटदार

24-गट्टी

25-माय

प्रश्न - IV वर्तुळातील शब्दाशी दिलेले शब्द जोडून नवनवीन शब्द बनव,लिही व वाच

26-ऐट

27-गोंडे

28-दम

दार

29-इमान

30-चव

31-झुपके

प्रश्न -V खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

32-आवडतो मज पोपट हिरवा

33-मोत्या आमुचा सदा भुंकतो

34-इकडून तिकडे झाडवरी

35-ऐटदार चालतो कोंबडा

36-शिंगे सुंदर रंग काळा

प्रश्न -VI वचन बदल

37-पोपट

38-खारी

39-चिमणी

40-कुत्री

41-कोंबडा

42-गायी

43-शिंक

44-शेपट्या

प्रश्न -VII खालील नमुन्याप्रमाने लिही

नमूना -मुलगा -मुलगी

45-कोंबडा

46-कुत्रा

47-गाय

48-चिमणी

49-मोर

50-वाघ

51-कावळा

52-घोडा

प्रश्न VIII कवितेतील लयाबद्द शब्द शोध व लिही

53------------- ------------------

54------------- ------------------

55------------- ------------------

56------------- ------------------

57------------- -------------------

58------------- ------------------

59------------- ------------------

प्रश्न IX 60-प्राणी आणि घरे यांच्या जोड्या जुळव

अ-कोंबडा	अ-गोठा
ब-साप	ब-गुहा
क-चिमणी	क-खुराडे
ड-सिंह	ड-वारूळ
इ-गाय	इ-घरटे

प्रश्न X एका वाक्यात उतारे लिही

61-पोपटाचा रंग कोणता आहे?

62-पोपटाला फराळ खाण्यास काय लागते?

63-कवितेतील मोत्या कुणाचे नाव आहे?

64-आरवून जागे कोण करते?

65-गायीला आजीने काय म्हटले आहे?

66-कवींची गट्टी कुणासी पक्की झाली आहे?

67-कपिला गायीची शिंगे कशी आहेत?

68-कपिला गायीचा रंग कोणता आहे?

69-भुर्रकन कोण उडून जाते?

70-गोंदेदार शेपूट कुणाची आहे?

प्रश्न XI थोडक्यात उत्तरे लिही (दोन ते तीन वाक्यात)

71-“आवडती मज” कवितेत आलेल्या पक्षांची नांवे कोणती?

72-कवितेत आलेल्या प्राण्यांची नांवे लिहा

73-कपिला गायीचे वर्णन कसे केले आहे?

74-कवितेतील कुत्र्याचे वर्णन कवींनी कसे केले आहे?

75-पोपटाविषयी कवी काय म्हणतात?ते लिही

76-तुला माहीत असलेल्या प्राण्यांची नांवे लिही

77-तुला माहीत असलेल्या पक्षांची नांवे लिही

78-कवी कोणाकोणासोबत सुट्टीच्या दिवशी खेळणार आहेत?

प्रश्न XII 79-कल्पना कर खालीलपैकी प्राणी/पक्षी झालास तर काय करणार?

प्रश्न XIII सुवाच्य अक्षरात कविता लिही व कविता अभिनयासह कविता म्हण

प्रश्न IV पोपटाच चित्र काढ व रंग भर

पाठ 7

✸पिंजऱ्यातील सुंदर पक्षी✸

प्रश्न 1 खाली दिलेल्या प्रश्नाचे अचूक उत्तर निवडून उत्तरे लिहा

1-रंजना कोणत्या इयत्तेत शिकत होती?

अ)दुसरी

ब)पहिली

क)तिसरी

ड)चौथी

2-रंजनाची सहल कोठे जाणार होती?

अ)प्राणी संग्रहालय

ब)मंदिराला

क)समुद्रकिनारी

ड)वस्तु संग्रहालय

3- प्राणीसंग्रहालया मध्ये आणखी काय होते?

अ)पक्षी(रंगीबेरंगी)

ब)माकड

क)हत्ती

ड)सिंह

4-रंजनाला बाबांनी आणखी काय आणून दिले?

अ)गाडी

ब)खेळणी

क)बाहुली

ड)पिंजरा

5-रंजनाला अपघातात कोणती इजा झाली?

अ)हात मोडला

ब)डोक्याला मार लागला

क)पायाचे हाड मोडले

ड)काहीच नाही लागले

6-डॉक्टरांनी किती दिवसांची विश्रांती दिली?

अ)पंचवीस दिवस

ब)दहा दिवस

क)पंधरा दिवस

ड)वीस दिवस

7-रंजनांच्या स्वप्नात कोण आले?

अ)बाबा

ब)आई

क)मैत्रीणी

ड)पिंजऱ्यातील पक्षी

8-पिंजऱ्यातील पक्षाला कोणाची आठवण आली?

अ)आई वडिलांची

ब)मित्र मैत्रीणिंची

क)आई,वडील,मित्र-मैत्रीणिंची

ड)रंजनाची

9-रंजनाने पिंजऱ्यामध्ये काय ठेवले?

अ)रंगबेरंगी पक्षी

ब)ससा

क)कबुतर

ड)पोपट

10-रंजनाला कोणाची आठवण येऊ लागली?

अ)बाबांची

ब)आईची

क)शाळेतील मैत्रीणिंची

ड)कोणाचीही नाही

प्रश्न II रिकाम्या जागा भर

11-रंजनालाही वाटू लागले की आपणही घरी -------------पाळावेत

12-पक्षांना छोट्या ---------------कोंडून ठेऊ नये

13-पायाला ----------------घातले गेले

14-पक्षी आनंदाने आकाशात उंच ---------------घेऊन निघून गेले

15-एकदा शाळेतून येतांना एक छोटासा --------------झाला

प्रश्न III एका वाक्यात उत्तरे लिहा

16-रंजना कोठे गेली होती?

17-पिंजऱ्यातील पक्षी कसे होते?

18-प्राणी संग्रहालयात प्राण्यांबरोबर आणखी काय होते?

19-रंजनाने बाबांजवळ कोणता हट्ट धरला?

20-रंजनाला किती दिवस विश्रांती घ्यावी लागली?

21-हार पत्करणे म्हणजे काय?

22- प्राणीसंग्रहालय म्हणजे काय?

23-तू पाहिलेल्या पक्षांची यादी कर

24-पक्षाने आनंदाने कोठे भरारी घेतली?

25-सहलीला मुले कशातून गेली?

प्रश्न IV जोड्या जुळवा

26-गाय -- घरटे

27-घोडा -- जंगल

28-पक्षी -- गुहा

29-वाघ -- तबेला

30-हत्ती -- गोठा

प्रश्न V दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

31-तू पाहिलेल्या पक्षांची यादी कर

32-बाबांनी रंजनाला काय समजावले?

33-पिंजऱ्यातील पक्षाने रंजनाला काय सांगितले?

34-रंजनाने बाबांची क्षमा केंव्हा मागितली?

35- रंजनाचे मन का रमेनासे झाले?

प्रश्न VI जोडून येणारे शब्द पूर्ण कर

36-खाणे ---------------

37-येणे ----------------

38-रूसणे ------------------

39-उठणे-------------------

40-बोलणे------------------

41-नाचणे------------------

प्रश्न VII समानार्थी शब्द लिहा

42-मौज

43-विविध रंगी

44-मनसोक्त

45-हार पत्करणे

प्रश्न VIII विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

46-हार ×

47-दिवस ×

48-आकाश ×

50-आनंद ×

प्रश्न IX दिलेल्या छोट्या वर्तुळातील शब्दासी वर्तुळाबाहेरील शब्द जोडून शब्द तयार करून लिही

51-

52-

53-

54-

उन्हा जंगाला आकाशा

शाळे तून गाडी

घरा पावसा

55-

56-

प्रश्न X 57 तुझा आवडता पक्षी यावर माहिती लिही

प्रश्न XI 58-प्राण्यांची चित्रे जमव व चित्र संग्रह तयार कर

पाठ 8

✹फुलपाखरा✹

प्रश्न 1) गाळलेल्या जागा पर्याय शब्द निवडून भरा

(पर्याय -रंगांनी अंग मोज लपंडाव)

1---------------------चल खेळुया नाचुया रे बागडूया

2-सुंदर सुंदर -----------------------रंगविले

3-मऊ मऊ तव -----------------------किती किती करसी गमती जमती

4-तुजसंगे धावायला --------------वाटते फार मला

प्रश्न 2 जोड्या जुळवा

1-पिवळा	बुंद
2-काळा	शुभ्र
3-नीळा	धमक
4-लाल	शार
5-पांढरा	भडक

प्रश्न 3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

1-कवितेत कोणाला उद्देशून म्हटले आहे?

2-फुलपाखरू कसे आहे?

3-फुलापाखराला कोणी रंगविले आहे?

4-फुलापाखराचे पंख कसे आहेत?

5- फुलापाखराचे अंग कसे आहे?

6-कोणाला फुलपाखरू आवडते?

7-फुलपाखराबरोबर धावंतांना काय वाटते?

8-लपंडाव कोणाबरोबर खेळला जात आहे?

9-फुलपाखरू कशामुळे उडते?

10-फुलापाखराला हात का लावू नये?

प्रश्न 4 सूचनेप्रमाणे लिहा

अ)समानार्थी शब्द लिहा

1-छान =

2-पंख =

3-मौज =

4-खेळ =

ब)विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

1-सुंदर

2-मऊ

3-मित्र

4-खरे

क)अनेकवचन लिहा

1-फुलपखरू

2-रंग

3-पंख

तोंडी परीक्षा

1-फुलपाखरू कसे आहे?

2-फुलपाखरांचे अंग कसे आहे?

3-कोण जास्त आवडते?

4-फुलपाखराबरोबर कोणता खेळ चालू आहे?

5-फुलपाखरू या कवितेचे कवी सांगा

पाठ 9 वा

✸रस्ता पार करताना✸

प्र.1- बहुपर्यायी प्रश्न

1. रोहित व त्याचे आजोबा एके दिवशी कोठे निघाले होते?

A.) फिरायला B. गावाला 3. बाजारात 4. बागेत

2. रोहित हा कितव्या इयत्तेत शिकत होता?

A. चौथी B.तिसरी C. दुसरी D.पाचवी

3. रोहित रस्त्यावर कसा चालत होता?

A.सरळ B.बाजुने C. वेडे वाकडे D.पळत

4. रोहितच्या समोरून काय आले व अपघात होता होता टळला?

A. रिक्षा B.बसC.मोटार D.सायकल

5. रस्त्याने जाताना नियमित कोणत्या बाजूने जावे?

A. उजव्या B.डाव्या C.वर D.खाली

6. रस्ता पार करताना कसे जावे?

A. पळत पळत B. नेहमी डाव्या व उजव्या बाजूला कोणतेही वाहन येत नसल्याची खात्री करून

C. उजव्या बाजूने D.डाव्या बाजूने

7. रस्ता पार करताना कोणत्या रंगाच्या पट्ट्या मधून जावे?

A. पिवळ्या व पांढऱ्या B.निळ्या व पांढऱ्या C.लाल व पिवळ्या D.पिवळ्या व हिरव्या

8. लाल दिवा काय सांगतो?

A. पुढे जा B.थांबा C .उभे रहा D.

निघून जा

9. रोहित बाजारात कोणाबरोबर गेला होता?

A. आजी B.आजोबा C.बाबा Dआई

10. हिरवा दिवा काय सांगतो सांगतो?

A. थांबा B.तयारी करा C.पुढे जा D.उभे रहा

प्र.2. रिकाम्या जागा भरा-

11. रोहित व त्याचे....... एके दिवशी संध्याकाळी बाजारात निघाले होते

12. रोहित........ इयत्तेत शिकणारा मुलगा होता

13. रोहित रस्त्याने जाताना रहदारीचे काही ....आहेत

14. रस्त्याने जाताना नेहमी....... बाजूने जावे

15. चौकात ....लागले होते

16. रस्त्यावर ....व पांढऱ्या रंगाचे पट्टे मारलेले असतात

17..........दिवा लागल्यावर थांबावे

18. रोहित व आजोबा बाजारात जाऊन........ घेऊन आले

19..........दिवा लागला असता पुढे जाण्यासाठी तयार राहावे

20.........दिवा लागताच पुढे जावे.

प्र.3- एका वाक्यात उत्तरे लिहा-

21. रोहित व आजोबा कोठे निघाले होते?

22. लाल दिवा काय सांगतो?

23.रोहित व आजोबांनी काय काय आणले?

24. रोहित कोणत्या इयत्तेत शिकत होता?

25. हिरवा दिवा काय सांगतो?

26. रस्त्याने जाताना कोणत्या बाजूने जावे?

27. शहरात मुख्य चौकात काय लागलेले असतात?

28. रस्त्याने चालत जाताना कोणत्या रंगाच्या पट्ट्यावरून जावे?

29. पिवळा दिवा काय सांगतो?

30. रोहित समोरून अचानक काय झाले व अपघात टळला?

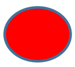
प्र.4- दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा-

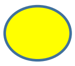
31. आजोबांनी रोहितला काय सांगितले?

32. झेब्रा क्रॉस कशाला म्हणतात?

33. कोणता दिवा लागताच पुढे जावे?

प्र.5- जोड्या जुळवा-

34. - --- पुढे चला

35 - --- थांबा

36- --- तयार राहा

प्र.-6 37-रहदारीचे नियम,रहदारीची चिन्हे व त्यांची माहिती समजून घ्या-

पाठ 10

✸रेल गाडी✸

प्रश्न 1 एका वाक्यात उत्तरे लिहा

1-रेल्वे चालतांना कसा आवाज येतो?

-धाड धाड खाड खाड असा आवाज येतो

2-रेल गाडीचा वेग कधी मंदावतो?

-डोंगराचा घाट आल्यानंतर रेल गाडीचा वेग मंदावतो

3-रेल गाडीची शीळ कोठे घुमते?

-रेल गाडीची शीळ पहाडात घुमते

4-काळोख कोठे आहे?

-काळोख चहूकडे आहे

5-दऱ्यांच्या मध्ये काय दिसते?

-दऱ्यांच्या मध्ये जंगलाची हिरवाई दिसते

6-सिग्नलच्या कोणत्या रंगाच्या दिव्याला थांबायला हवे?

-लाल दिवा लागला असता थांबायला हवे

7-गाडीतून केंव्हा उतरायला हवे?

-रेलतळ आल्यानंतर गाडीतून उतरायला हवे

8-गाडीतून कसे उतरावे?

-गाडीतून सावकाश उतरावे

प्रश्न 2 समानार्थी शब्द लिहा

9-जंगल -अरण्य

10-मंद –सावकाश

11-अंधार-काळोख

12-रस्ता –मार्ग पथ

13-डोंगर-

प्रश्न 3 14- येथे दोन चौक दिलेले आहेत चौकाच्या आतील व बाहेरील शब्दांचा वापर करून नवीन शब्द बनवा.

15)

मास	दिवस	तंटा
दगड		उठ
रात्र	भांडण	दिस
बस		धोंडे

16)

वाडी	पाडी	दार
खेडी	रेल	गाठ
राने	शेती	घर
वने	भेट	तळ

17)

पिण	तहान	गांव
गडबड		थट्टा
	रेल	
नाव		खाण
मस्करी		गोंधळ

प्रश्न 4 दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (2 गुणांचे प्रश्न)

18) कवितेच्या ओळी पूर्ण करा

झपाट्याने मागे जाती

रानेवने खेडीपाडी

19) गाडी उजेडात येई

दिसे दऱ्यातील पुन्हा

जंगलाची हिरवाई

20) सिग्नलचा लाल दिवा

हवे इथे थांबायला

21) सावकाश उतरावे

नका करू घाई

पुन्हा भेटू केंव्हा तरी

नमस्कार-नमस्कार !

प्रश्न 5 तीन चार वाक्यात उत्तरे लिहा (3 गुणांचे प्रश्न)

22-तु कोणकोणत्या वाहनांनी प्रवास करतोस त्यांची नांवे लिही

-मी बस,रेल्वे विमान बाईक सायकल या वाहनांनी प्रवास केलेला आहे

23-पूर्वीच्या काळी प्रवासासाठी कोणकोणत्या प्राण्यांचा वापर करत असत?

-पूर्वीच्या काळी प्रवासासाठी घोडा हत्ती बैल गाढव या प्राण्यांचा सर वापर करतात

प्रश्न 6-चार पाच वाक्यात उत्तरे लिहा

24-रेल्वे कुठून कुठून कसा प्रवास करते हे तुझ्या शब्दात लिही

-रेल्वे धाड धाड खाड खाड आवाज करत राने वने खेडीपाडी तसेच डोंगरघाट यामधून शीळ वाजवत गाडी पुढे जाते.

पाठ-11

पिंकीची भेटवस्तू

प्रश्न-1- बहुपर्यायी प्रश्न-

1- कोणत्या दिवशी पिंकी ची शाळा अर्ध्या दिवसाची होती?

A.सोमवार B. मंगळवार C.शनिवार D. बुधवार

2. पिंकी चे खरे नाव काय होते?

A. सोनिया B. सीमा C. प्राजक्ता D. शामल

3. कोणाचा वाढदिवस होता?

A. पूजा B. सीमा C. रिया D. प्रेमा

4. पिंकीने जेवल्याबरोबर काय केले?

A. फिरायला गेली B.अभ्यासाला बसली C. गाणे म्हणत होती D.खेळात होती

5. पिंकी ने पूजा च्या वाढदिवसाला काय दिले?

A. वही B.पेन C. भेटकार्ड D.ड्रेस

6. पिंकी दुसऱ्यांना काय करत असे?

A. मदत B.त्रास C. चिडवत D. हट्ट

7. पिंकीची भेट कोणाला जास्त आवडली?

A. रिया B.रेशमा C.पूजा D. शामल

8. पिंकी चे कौतुक कोणी केले?

A. पूजाच्या आई-वडिलांनी B.शेजाऱ्यांनी C.मित्रांनी D. वडीलधाऱ्यांनी

9. पिंकी ने आतील पानावर काय लिहिले होते?

A. पूजा छान आहेस B.पूजा तू वाईट आहेस. C. पूजा वाढदिवसाच्या शुभेच्छा. D.पूजा प्रेम

10. पूजाला भेट कार्ड देऊन पिंकीने काय मिळवले?

A. पैसा. B.सोने. C.आनंद. D. त्रास

प्रश्न-2- रिकाम्या जागा भरा-

11. पिंकी चे खरे नाव.......... होते.

12........... असल्यामुळे पिंकी अर्ध्या दिवसाची शाळा संपून घरी आली.

13. सर्वजण लाडाने.......... म्हणत.

14. पिंकीने सुंदर.......... तयार केले

15. पिंकी ची भेट ....ला आवडली

प्रश्न-3- खालील शब्द समूहास एक शब्द लिहा-

17. जिलेबी ,लाडू , पेढा ,म्हैसूर पाक

18. गंगा , यमुना. , कृष्णा , कावेरी

19. जोंधळा ,गहू ,तांदूळ , नाचना

20. बेळगाव, बिदर , धारवाड , कारवार

21. शर्ट ,पॅन्ट , कोट ,जॅकेट

प्रश्न-4- खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा-

22. पिंकी चे खरे नाव कोणते?

23. पिंकीने केलेल्या वस्तूंची नावे लिहा?

24. पिंकीने भेट कार्ड का तयार केले?

25. तू तुझ्या मैत्रिणीच्या / मित्राच्या वाढदिवसाला काय करशील?

26. सुट्टीच्या दिवशी तू कोण कोणती कामे करतोस?

27. तू आईला कोण कोणत्या कामात मदत करतोस/ करतेस?

पाठ 12

✸दासवाणी✸

प्रश्न 1 खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा

1-वाट चालतांना कोणती खबरदारी घ्यावी?

2-कोणते फळ खाऊ नये?

3-पटकन कोणती वस्तु घेऊ नये?

4-सुख कशात मानू नये?

5-कोणाचा उपकार घेतला तरी पुढे काय करावे?

6-पुसणे म्हणजे काय?

7-दासवाणी कोणी लिहिली?

8-कार्य करतांना कसे करावे?

9-कोणते मनात आणू नये?

10-परपीडा म्हणजे काय?

प्रश्न II नमुन्या प्रमाणे तयार कर

नमूना पर-सुख =परसुख

11--दु:ख -------------------

12--ग्रह-------------------

13–लोक----------------

14–निंदा-----------------

प्रश्न III नमुन्या प्रमाणे तयार कर

नमूना जसे घेऊ ----घेऊ नये

15-घेऊ

16-देऊ

17-करू

18-जाऊ

प्रश्न IV कवितेत विण लागून तयार झालेले शब्द शोध

जसे---- पुसल्यावीण

19--

20--

प्रश्न V खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

21-कोणाचा उपकार -------------

---------------------तरी राखों नये

22-आळसे सुख-------------------

--------------------------कार्य कांही

23-या कवितेत नये हा शब्द किती वेळा आलेला आहे ते शोधून लिही

24-नवीन शब्दांचे अर्थ लिहून काढ

25-तुझ्या हस्ताक्षरात कवीता लिही

26-कवीता चालीत म्हण

27-मनाचे श्लोक मिळवून वाच

28-समर्थ रामदास महाराजांसारखे आणखी दोन संतांची नांवे सांग

प्रश्न VI-विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिही

29-सुख

30-निंदा

पाठ 13 वा

✹प्रामाणिकतेचे फळ✹

सामर्थ्य /अध्ययन निष्पत्ती :-

प्रश्न 1 ला रिकाम्या जागा भरा .

1) साहेबांनी तिचे ——-,-----विचारून घेतले .
2) —-----वेळ असल्याने सर्व विद्यार्थी शिक्षक एकत्र जमले होते .
3) वैशालीने साहेबांचे पैसे--------- ठेवून दिले .
4) नेहमीप्रमाणे वैशाली-------- येथे उभी होती.
5) साहेबांनी ——-----व ——-दैनिक विकत घेतले.

प्रश्न 2 रा खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा

6) वैशालीचे कोणी अभिनंदन केले ?
7) दिवसभर वैशालीचे मन का रमले नाही .?
8) साहेबांनी वैशाली बद्दल पूर्ण माहिती कोणाकडून जाणून घेतली .?
9) वैशालीच्या पुढील शिक्षणाची सर्व जबाबदारी कोणी स्वीकारली.?
10)“मेहनतीचेच खावे “ असे कोण म्हटले.?

प्रश्न 3 रा पर्यायी उत्तर शोधा

11) वैशालीला साहेबांची गाडी कोठे दिसली. ?

1)ऑफिस समोर 2) बस स्टॅन्ड 3) रेल्वे स्टेशन 4) औषध दुकान समोर

12) साहेबांनी वैशाली कडून काय विकत घेतले.?

1)पेन2) रुमाल 3)दैनिक 4) पुस्तक

3) वैशाली कोणत्या इयत्तेत शिकत होती?

1)पाचवी 2) चौथी 3) तिसरी 4) दुसरी 14) वैशालीला का आत्यानंद झाला?

1)लॉटरी लागली 2) परीक्षेत पहिला नंबर आला3) साहेबांची गाडी दिसली 4) आई आजारातून बरी झाली.

15)आईने कोणता उपदेश दिला?

1)नेहमी खरे बोलावे 2) मोठ्यांचा आदर बाळगावा. 3)दररोज लवकर उठावे

4) आपल्या मेहनतीचेच खावे

प्रश्न 4 था शब्दांची फोड करून लिहा.

16) मुख्याध्यापकासोबत

17) कंपासपेटी

18) घरखर्च

प्रश्न 5 वा कंसातील शब्द योग्य ठिकाणी लिहून रिकाम्या जागा भरा.

(मेहनतीचेच ,नोट ,टाळ्या, वर्तमानपत्र)

19) विद्यार्थ्यांनी—--- वाजवून वैशालीचे अभिनंदन केले .

20) साहेबांनी खिशातून शंभराची —---काढून वैशालीकडे दिली .

21) माझी आई म्हणते आपल्या —-------खावे .

22) वैशाली दुधाच्या पिशव्या सोबत----- विकायची.

प्रश्न 6 वा खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

23) तू घरच्यांना कशा पद्धतीने मदत करतोस ते थोडक्यात लिही .

24) पाठातील साहेबांचा स्वभाव कसा वाटला.?

25) वैशाली हे कष्ट कशाकरता घेत होती.?

26)शालेय विद्यार्थ्यांनी कोणता आदर्श घ्यावा .

27) दैनिक म्हणजे काय

प्रश्न 7 वा विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

28) प्रामाणिक

29) विकणे

30) नियमित

31) अति दुःख

प्रश्न 8 वा खालील वाक्य कोणी कोणास म्हटले ते लिहा

32) "साहेब …..साहेब "

33) "बाळा ते साहेब जेव्हा भेटतील तेव्हा त्यांचे पैसे परत दे "

34) "दुसऱ्यांचे पैसे असे ठेवून घ्यायचे नाहीत . ते आपल्या मेहनतीचे नसतात

35) " साहेब एकदा आपण माझ्याकडे वर्तमानपत्र घेऊन शंभर रुपयाची नोट देऊन निघून गेलात "

36) "आपल्या मेहनतीचेच खावे "

प्रश्न 9 वा नवीन शब्दांचा अर्थ लिही

37) घर खर्च

38) दैनिक

39) मेहनत

40) नियमित

41) अत्यंत

42) कौतुक

प्रश्न 10 वा खालील दिलेल्या शब्दातील जोडाक्षरी शब्दाला गोल कर

43) 1) रिक्षा 2) स्वच्छ 3) कौतुक 4) खिडकी 5) शिक्षक 6) मुख्याध्यापक 7) दिवशी 8) अज्ञान 9) अभ्यास 10)चौकशी

प्रश्न 11 वा शब्दसमूहास एक नाव लिहा

44) दररोज प्रसिद्ध होणारे

45) आठवड्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे

46) 15 दिवसातून एकदा प्रसिद्ध होणारे

47) महिन्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे

48) सहा महिन्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे

49) वर्षातून एकदा प्रसिद्ध होणारे

प्रश्न 12 वा थोडक्यात माहिती लिही

50) तू वाचलेल्या वर्तमानपत्रांची नावे लिहून त्यामधील तुला आवडलेल्या वर्तमानपत्राचे नाव लिही

पाठ 14 वा

✸चतुर इसाप✸

सामर्थ्य / निष्पत्ती :-

प्रश्न 1 ला खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

1) इसाप चे थोडक्यात वर्णन लिहा ?
2) एकेकाळी ग्रीक देशात कोणाचा बाजार भरत असे ?
3) इसापचा मालक कोणत्या कामानिमित्त परगावी निघाला ?
4) मालकासोबत परगावी जाण्यासाठी गुलामांनी कोणती तयारी केली ?
5) मालकांचा किती दिवसाचा प्रवास होता?

प्रश्न 2 रा जोड्या जुळवा

अ	ब
6) श्रीमंत	अ) कारभारी
7) गुलाम	ब) ठेंगू
8) बुटका	क) चाकर
9) मालक	ड) शक्तीहीन हडकुळा
10)अशक्त	इ) जमीन जुमला पैसा अडका असणारा

प्रश्न 3 रा कोणी कोणास म्हणाले ?

11) " यापैकी कोणतेही एक गाठोडे तू घे "

12) “ काय म्हणतय तुझं ओझ “

13) “ ओझ काय म्हणणार ते बोजडच होतंय“

प्रश्न 4 था पर्यायी उत्तर शोधा

14)इसापच्या चतुराईमुळे त्याला ——-मिळाले .

1) प्रशस्तीपत्र 2) मोहरा 3) बक्षीस 4) पुस्तक

15) युरोपियन मुलांना ——-----आवडते.

1) बायबल 2) मासिके 3)वर्तमानपत्रे

4) टेल्स ऑफ इसाप

16) इसापची हुशारी पाहून ——-----देशाच्या राजाने त्याला आश्रय दिला .

1)अमेरिका 2) युरोप 3) ग्रीक 4) डच

17) इसापच्या------- जाणीव सगळ्यांना झाली.

1) चचतुराईची 2) चपळतेची 3) घाई गडबडीची 4)हुशारीची

प्रश्न 5 वा दोन-तीन वाक्यात उत्तरे लिहा .

18) कोणत्या देशात गुलाम विकले जात होते ?

19) गुलाम कोणते काम करीत असत ?

20) श्रीमंत व्यापाऱ्याकडे असलेल्या गुलामाचे नाव काय ?

21) मालक कसा होता.?

22) सर्व गुलाम का हसू लागले ?

23) इसाप आपल्या मित्रांना काय विचारायचा ?

24) अन्नधान्याचे गाठोडे कमी कसे होऊ लागले?

प्रश्न 6 रिकाम्या जागा भरा .

25) इसाप दिसायला ——-----होता .

26)--------दिवसांचा प्रवास होता .

27) ——---------हा मालकाचा आवडता गुलाम होता .

28)इसापने——---- गाठोडे उचलले.

29) इसापने सांगितलेल्या गोष्टी हे पुस्तक —-----आवडते.

प्रश्न 7वा समानार्थी शब्द लिहा

30) चतुराई

31) बुटका

32) ओझे

33) अशक्त

विरुद्धार्थी शब्द लिहा

34) हळूहळू

35)दिवस

36) श्रीमंत

37)उंच

प्रश्न 8 वा दोन-तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

38) इसाप दिसायला कसा होता.

39) इसापच्या मालकाने इतर गुलामांना काय सांगितले.?

40) इसाप का हसायचा .?

41) इसापने कोणती चतुराई केली .

42) इसापने सांगितलेल्या गोष्टींना काय म्हणतात.

प्रश्न 9वा नमुन्याप्रमाणे लिहा

43) फुल - फुलांना

44) फळ -

45) ढग-

46) झाड-

प्रश्न दहावा चूक की बरोबर ते लिहा

1)इसाफ श्रीमंत व्यक्ती होता .

2)हिसाब कुरूप होता .

3) इसापच्या गाठोड्यातील अन्नधान्य कमी होऊ लागले .

4) मालक म्हणाला   इसापला थोडे गाठोडे द्या

तोंडी तुला माहीत असलेली चतुर कावळा चतुर कोल्हा चतुर बिरबल इत्यादी पैकी एक कथा सांगा

पाठ 15 वा

✸झोका✸

प्रश्न 1ला

समानार्थी शब्द लिहा

1) वारा
2) झाड
3) पोट
4) गार

प्रश्न 2 रा नातेसंबंध ओळखा

5)मोठा भाऊ -

6)मोठी बहीण -

7)वडिलांचे भाऊ -

8)वडिलांची बहीण -

9) वडिलांचे वडील -

10)वडिलांची आई -

11)आईचा भाऊ

12आईची बहीण

13)नवऱ्याची बहीण

14)नवऱ्याचे वडील

15)नवरदेवाची आई

प्रश्न 3 रा विरुद्धार्थी शब्द लिहा

16)उंच *

17) वर *

18) बसणे *

19) वेगाने *

20) रंग *

21)सुख *

प्रश्न 4 था 22)तुला माहीत असलेल्या पारंपारिक खेळांची नावे लिही.

प्रश्न 5 वा दिलेल्या शब्दाला" भोवती " हा प्रत्यय लावून शब्द तयार कर

नमुना - - घर घराभोवती

23)झाड

24)मंदिर

25) झेंडा

26) वड

27) विहीर

28) पुतळा

29)गाव

30)दुकान

प्रश्न 6 वा नमुन्याप्रमाणे लिही

नमुना :- गुळखोबरं

31)चहा - पाणी

32)मीठ - भाकर

33)घर - दार

34)पाला- पाचोळा

35)आई-वडील

36)पाऊस -पाणी

37असरट- पसरट

38धनुष्य- बाण

प्रश्न 7 वा खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

39)वर खाली वर

—----------------------

—----------------------

—----------- गुईं भुंगा

40) उंच गेला झोका

—------------------

—------------------

डिंग डिंग डिंगा

41)गार गार हवा

—-----------------

—-----------------

वारा घाली पिंगा

42)आई देता झोका

—-----------------

—------------------

यांच्याहुनि सांगा सांगा.

प्रश्न 8 वा खालील चित्राचे वर्णन करा

प्रश्न 9वा खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा

44)झोका बांधताना कोणकोणत्या वस्तू लागतात?

45) तुम्ही कोण कोणत्या ठिकाणी झोका पाहिला आहात?

46) उंच झोका गेल्यावर दादा कसा झाला? 47)झोपाळ्यात कसं बसायचं आहे?

48) झोक्याला वेग आल्यावर पोटामध्ये कसे होते?

प्रश्न 10 वा झोका कवितेतील खालील ओळी पूर्ण करा

49) वाराघाली —----------

50) डिंग डिंग —-------------

51) करू नका —------------

52) भरभर —---------------

53) आई देता-------------

प्रश्न 11 वा झोपाळा कोणत्या सणाला बांधतात? त्या सणाबद्दल थोडक्यात माहिती लिहा.

पाठ 16 वा

✸धाडसी दयानंद✸

प्रश्न 1 ला खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1) दयानंदचे गाव कोठे आहे ?
2) दयानंद आपले विचार मित्रांना कसे सांगायचा ?

3)समुद्रकिनाऱ्यावर कशाचा गलका झाला ?

4)दयानंद उदास का व्हायचा ?

5)सर्वजण भयभीत का झाले ?

प्रश्न 2 रा 6) पाठामधील समुद्रकिनाऱ्याची माहिती पाच सहा ओळीत लिही.

प्रश्न 3 रा पाठातील जोडशब्द लिही.

7) शंख —--------

8) छोटे —-------

9) रंगी —-----------

10) अक्राळ —------

11) लाल --------

प्रश्न 4 था दयानंदच्या धाडसामुळे घडलेल्या घटना रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहून पूर्ण करा

12) आईचा ऊर —---- —-----

13) धाडसी दयानंद ला सर्वांनी —------

14) मुक्का असला तरी सर्वांचा तो —--------

15) ग्रामपंचायतीने--------------

प्रश्न 5 वा. समुद्रकिनाऱ्यावर मुले कोण कोणते खेळ खेळत होते .याबद्दल थोडक्यात माहिती लिहा.

प्रश्न 6 वा नवीन शब्दांचा अर्थ लिहा

16)भयभीत होणे

17) दृष्टीस पडणे

18) सवंगडी

19) अक्राळ विक्राळ

29) क्षणार्धात

प्रश्न 7 वा दिलेल्या शब्दांचे अनेक वचन लिहा .

21) डोळा

22) किनारा

23) दिशा

24)मगर

25) लाट

प्रश्न 8 वा " ने " प्रत्यय लावून अर्थपूर्ण शब्द लिहा

26) सवंगडी

27) मित्र

28) विद्यार्थी

29) शिक्षक

30) गावकरी

प्रश्न 9 वा 31) तू केलेल्या एका धाडसी कृत्याची माहिती लिही

प्रश्न 10 वा जोड्या जुळवा

32) ऐकायला न येणारा -

33) बोलता न येणारा -

34) डोळ्यांनी न दिसणारा -

35) पायाने चालता न येणारा-

प्रश्न 11 वा नमुन्याप्रमाणे लिहा.

नमुना खोल -दरी

36) गर्द

37) अथांग

38) निळेभोर

39) मुसळधार

40) घनदाट

प्रश्न 11 वा 41) पर्यटन ठिकाणी आपण कोण कोणती काळजी घेतली पाहिजे ?

प्रश्न 12 वा दिलेल्या वाक्याचे विरुद्धार्थी शब्द वाक्य तयार करा

नमुना दयानंद धाडसी मुलगा होता.

दयानंद घाबरट —------------मुलगा होता .

42) दयानंद च्या गावापासून समुद्र लांब होता .

दयानंद च्या गावापासून समुद्र —------------होता .

43) कोकिळा मधुर आवाजात गाते.

कोकिळा आवाजात —-----------गाते .

44) उन्हाळ्यात आपल्याला खूप गरम होते.

हिवाळ्यात आपल्याला खूप —-------वाजते .

45) रामेश्वर गरीब माणूस आहे .

केशव माणूस-------------- आहे

45) पपईचे झाड ठेंगू असते .

नारळाचे झाड ----------असते .

प्रश्न 13 वा थोडक्यात माहिती लिहा

46) कोकणामध्ये मिळणाऱ्या फळांची नावे लिहा. 47) समुद्र चौपाटीवर तू पाहिलेल्या फेरीवाल्यांची नावे लिही.

पाठ 17वा

✹चांगल्या सवयी✹

प्रश्न 1 ला रिकाम्या जागा भरा .

1)उशिरा —---------

2)घाईत आंघोळ----------

3)अस्पष्ट उच्चार------------

4) अभ्यासाच्या वेळी------------

5) वस्तू जागेवर-----------------

प्रश्न 2रा एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

6)ताईंनी वर्गात काय आणले?

7)रोपटे गुडघाभर उंचीचे झाले तर कसे उपटाल?

8)किती वर्षांनी झाड मोठे होईल ?

9)मोठे झाड कसे तोडावे लागेल ?

10)वाईट सवयी केव्हा घालविता येतात ?

11)चांगल्या सवयी कशा वाढतात ?

12)वाईट सवयी केव्हा पटून काढाव्यात?

प्रश्न 3 रा दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

13) कोणत्या वाईट सवयी लहान वयात घालविल्या पाहिजेत

14)ताईंनी मुलांना कोणत्या सूचना दिल्या?

15)स - वय म्हणजे काय?

16) चांगल्या सवयींची यादी करा?

प्रश्न 4 रा विरुद्धार्थी शब्द लिहा

17) चांगली *

18)मोठे

19)उंच

20)उशिरा

प्रश्न 5 वा समूहदर्शक शब्द लिहा

21)आंब्याची

22)केळ्याचा

23) द्राक्षांचा

24)फुलांचा

25)मुंग्यांची

प्रश्न 6 वा अ) नमुन्याप्रमाणे लिहा

नमुना -: झाड - झाडे

26) अक्षर

27) टाक

28)रोप

29) बोट

30) ताट

आ) समानार्थी शब्द लिहा

31) मोठे

32) चांगले

33) अन्न

34) खोड

क) चूक की बरोबर लिहा.

35)खूप मोठ्या आवाजात बोलणे.

36)खूप वेळ टीव्ही पाहू नये .

37)वेळेवर अभ्यास न करणे .

38)दुसऱ्यांच्या वस्तू न विचारता घेऊ नये.

39)ताटात अन्न राखू नये.

प्रश्न 7 वा जोड्या जुळवा

अ)	ब)
40)अक्षर	असू नये
41)वाईट सवयी	वेळेवर करावा
42)अभ्यास	आदराने वागावे
43) मोठ्यांशी	वळणदार असावे

प्रश्न 8 वा जुळवून लिही

44)आहे /आंब्याचे/ हे /रोपटे

45)सूचना/ पटली /मनापासून /ताईंची/ मुलांना

46) काढू/ वेडेवाकडे/ नये /अक्षर

47)चतुर्थीला/ फोडतात /फटाके/ गणेश

48) दीपावली /आहे /सन /दिव्यांचा

प्रश्न 9 वा तुझ्या ताई अथवा दादाच्या चांगल्या सवयी बद्दल चार ओळी माहिती लिही.

प्रश्न 10 वा शाळेमधल्या शिस्तीबद्दल दहा वाक्य लिहा.

प्रश्न 11- चित्र पाहून क्रमवार माहिती लिहा.

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

पाठ 18 वा

✸अभंगवाणी✸

प्रश्न 1 याला काय म्हणतात?

1)अडखळत बोलणे =--------------------D

2) दुसऱ्याचे कौतुक करणे =—--------------

3)दुसऱ्या बद्दल वाईट बोलणे =-------------

प्रश्न 2 विरुद्धार्थी शब्द लिहा

4)स्तुती *

5)विश्वास *

6)धरणे *

7) लहान

प्रश्न 3 खालील संतांची चित्रे पाहून चित्राखाली योग्य असे नाव लिहा.

8)

10)

12)

9)

11)

8) संत ज्ञानेश्वरांचे चित्र 10)संत मीराबाईंचे चित्र 11) संत कबीरांचे चित्र

12) संत तुकारामांचे चित्र 13) संत एकनाथांचे

प्रश्न 4 था चित्र संत आणि त्यांचे ग्रंथ यांच्या जोड्या जुळवा.

अ गट ब गट

14)तुकाराम श्लोक

15)ज्ञानेश्वर अभंग

16)एकनाथ ओवी

17)रामदास भारुड

प्रश्न 5 वा संतांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे योग्य पर्यायातून निवडून लिही

1 .संत तुकाराम-

1)दोहे

2)गाथा

3) कवन

2 . संत ज्ञानेश्वर

1)वचन साहित्य

2) ज्ञानेश्वरी

3)अभंग

3.एकनाथ रामदास

1) गीतांजली
2) दासबोध
3) रामायण

4 . संत मुक्ताबाई

1)ओव्या
2)महाभारत
3)ताटीचे अभंग

5 . संत एकनाथ

1) एकनाथी भागवत

2) गीता रहस्य

3) महाभारत

प्रश्न 6 वा विरुद्धार्थी शब्द लिहा

21) सत्य

22) जीवन

23) कौतुक

24)असावे

25)श्रद्धा

प्रश्न 7 वा खालील वाक्य चूक की बरोबर ते लिहा

26)नेहमी अंघोळ करावी

27)कधीतरी लवकर उठावे

28)केव्हा तरी शाळेला जावे

29)दररोज व्यायाम करू नये

30)आई-वडिलांचा आदर करावा

प्रश्न 8वा अभंगाच्या ओळी पूर्ण करा

31)बैसू खेळू जेऊ —--------

—------------------------------

—-------------------------

—----------------------शरणागता

32) कौतुक वाणी--------------

—---------------------------------

—-------------------------------

—-----------------------शिकविले

प्रश्न 9 वा संत आणि त्यांचे पूर्ण नाव यांच्या जोड्या जुळवा

34 संत तुकाराम	नामदेव दामाजी रेळेकर
35 संत ज्ञानेश्वर	नारायण सूर्याजी ठोसर

36) संत एकनाथ तुकाराम वेल्होबा आंबिले

37 संत रामदास ज्ञानेश्वर विठ्ठलपंत कुलकर्णी

38 संत मुक्ताई एकनाथ सूर्याजीपंत कुलकर्ण

39 संत नामदेव मुक्ताई विठ्ठलपंत कुलकर्णी

प्रश्न 10वा कोणता देव कशासाठी प्रसिद्ध आहे योग्य पर्यायाला गोल करा

40 सरस्वती : विद्या ,अश्वविद्या ,अन्नपूर्णेश्वरी .

41 गणपती : गदायुद्ध ,बुद्धी ,धनुर्विद्या .

42 लक्ष्मी :धन ,संस्कृती, शांती .

43 हनुमान: युक्ती ,प्रकृती ,शक्ती .

44 धन्वंतरी: चैतन्य, आरोग्य, वैराग्य.

प्रश्न 11 वा खालील शब्दांचे अनेक वचन करा.

45 माळ -

46 मळा -

47 वचन -

48 नाव -

49 देव -

50 वाहन -

प्रश्न 12 वा खालील चित्र पाहून चित्राचे वर्णन करा.

उत्तरसुची

पाठ -1 (कविता)

"झेंडा आमुचा"

कवी वि. म. कुलकर्णी

प्र-1 बहुपर्यायी प्रश्न

1) क)1947

2) अ)भारतमातेचे

3) क)हिमालयाच्या शिखरावर

4) ब)केशरी-पांढरा-हिरवा

5) अ)वि. म. कुलकर्णी

6) ब)देशभक्त

7) ड)15 ऑगस्ट

8) अ)प्राण

9) ड)स्वातंत्र्य दिन आणि गणाराज्य दिन

10) ब)गांधी टिळक नेहरू जनता

प्रश्न II वचन बदला

11-झेंडे

12-शिखर

13-देश

14-लाट

15-माझे

प्रश्न III वाक्यात उपयोग करा

16-महान-आपला भारत देश महान आहे

17-झेंडा -तिरंगा झेंडा आपण राष्ट्रीय सणाला फडकवितो

18-प्रणाम-आईवडील गुरुजनांना आदरपूर्वक प्रणाम करावा

19-प्रिय -चंदू हा माझा प्रिय मित्र आहे

20-अर्पण -देशभक्तांनी देशासाठी प्राण अर्पण केले

प्रश्न IV कंसातील योग्य शब्द निवडून रिकाम्या जागा भरा

21-जयगीत

22-देश

23-तिरंगा

24-युद्ध

25भारतमाता

प्रश्न -V समानार्थी शब्द लिहा

26-झेंडा ध्वज पताका

27-शूर धाडसी पराक्रमी बलवान

28-महान थोर श्रेष्ठ असामान्य अलौकिक उत्तुंग

29-आवडता लाडका इष्ट

30-डोके मस्तक माथा

प्रश्न VI विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

31-लहान क्षुद्र

32-ठेंगणा बुटका

33-हरणे

34-प्रिय आवडता

35-चांगले उत्तम

प्रश्न VII जोड्या जुळवा

36-15 ऑगस्ट ----- स्वातंत्र्य दिन

37-26 जानेवारी ----- गणराज्य दिन

38-2 ऑक्टोबर ----- गांधी जयंती

39-14 नोव्हेंबर्----- बालदिन

40-5 सप्टेंबर------ शिक्षक दिन

प्रश्न VIII कवितेच्या ओली पूर्ण करा

41-झेंडा आमुचा प्रिय देशाचा

फडकत वारी महान

करितो आम्ही प्रणाम याला

करितो आम्ही प्रणाम ‖ धृ ‖

42-लढले गांधी यांच्या करिता

टिळक नेहरू लढली जनता

समर धुरंदर वीर खरोखर

अर्पूनि गेले प्राण ‖ 2 ‖

43-भारतमाता आमुचि माता

आम्ही गातो या जयगीता

हिमालयाच्या उंच शिरावर

फडकत राही निशाण ll 2 ll

प्रश्न -IX एक वाक्यात उत्तरे लिहा

44-आपल्या झेंड्यात तीन रंग आहेत

45-आपल्या देशाचे नांव भारत आहे

46-आपण स्वातंत्र्यदिन 15 ऑगस्ट रोजी साजरा करतो

47-आपण प्रणाम आपल्या तिरंगा झेंड्याला करतो असे कवि म्हणतो

48-वीरांनी आपले प्राण देशासाठी अर्पण केले

49-तिरंगा झेंडा हिमालयाच्या शिखरावर फडकत आहे

50-हिमालयाचे शिखर उंच आहे

51-तिरंग्याच्या मधोमध अशोकचक्र आहे

52-झेंड्यासाठी गांधीजी टिळक नेहरू व संपूर्ण जनता लढली

53-आपण भारतमातेचे जंयगीत गातो

प्रश X थोडक्यात उत्तरे लिहा

54-स्वातंत्र्य मिळविण्यासाठी लढलेल्या वीरांची/देशभक्तांची नांवे पुढीलप्रमाणे

महात्मा गांधी,पंडित,जवाहरलाल नेहरू,लोकमान्य टिळक भागतसिंघ लाल बहाद्दूर शास्त्री

55-तिरंगा झेंड्यामधील रंगांची नांवे केशरी पांढरा हिरवा

56-आपल्या देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी अनेक देशभक्तांनी स्वातंत्र्य लढाईत सहभाग घेतला आहे उदा. महात्मा गांधी,पंडित,जवाहरलाल नेहरू,लोकमान्य

टिळक,संपूर्ण जनता व पराक्रमी वीरांनी तसेच देशभक्तांनी देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी आपले प्राण अर्पण केले.

57-हिरवा रंग आपल्या तिरंग्यामध्ये असलेल्या तीन रंगांपैकी एक रंग आहे हिरवा रंग समृद्धीचे व भरभराटीचे प्रतीक आहे.

58-“झेंडा आमुचा”/तिरंगा-आपल्या देशाचा राष्ट्रध्वज म्हणजेच आपला तिरंगा होय. या राष्ट्रध्वजालाच झेंडा असे म्हणतात. आपल्या या तिरंग्यामध्ये तीन मुख्य रंग म्हणजेच केशरी हिरवा पांढरा हे असून तिरंग्याच्या मधोमध अशोकचक्र आहे. आपणा सर्वांना आपल्या तिरंग्याचा अभिमान असावा राष्ट्रीय सणांच्या दिवशी तिरंगा म्हणजेच झेंडा फडकविला जातो. तेंव्हा आपण सर्वजण आपल्या झेंड्याला प्रणाम देखील करतो.

59-झेंड्यातील पांढरा रंग शांतता सत्य पावित्र्य यांचे प्रतीक आहे.

60-अशोकचक्र ही भारतीय राष्ट्र ध्वजातील मध्यभागी आहे अशोक चक्रामध्ये चोवीस आरे आहेत.अशोकचक्र हे सम्राट अशोकाच्या काळातील आहे.

61-अशोकचक्राचा रंग नीळा असून यामध्ये चोवीस आरे आहेत

62-अशोकचक्राचे गती आणि प्रगती ही अशोक चक्राचे प्रतीक आहे.

63-राष्ट्र ध्वजातील पांढरा रंग शांतता सत्य पावित्र्य यांचे प्रतीक आहे

प्रश्न XI उत्तरे लिही

64- झेंडा आमुचा प्रिय देशाचा

फडकत वारी महान

करितो आम्ही प्रणाम याला

करितो आम्ही प्रणाम ॥ धृ ॥

लढले गांधी यांच्या करिता

टिळक नेहरू लढली जनता

समर धुरंदर वीर खरोखर

अर्पूनि गेले प्राण ॥ 2 ॥

भारतमाता आमुचि माता

आम्ही गातो या जयगीता

हिमालयाच्या उंच शिरावर

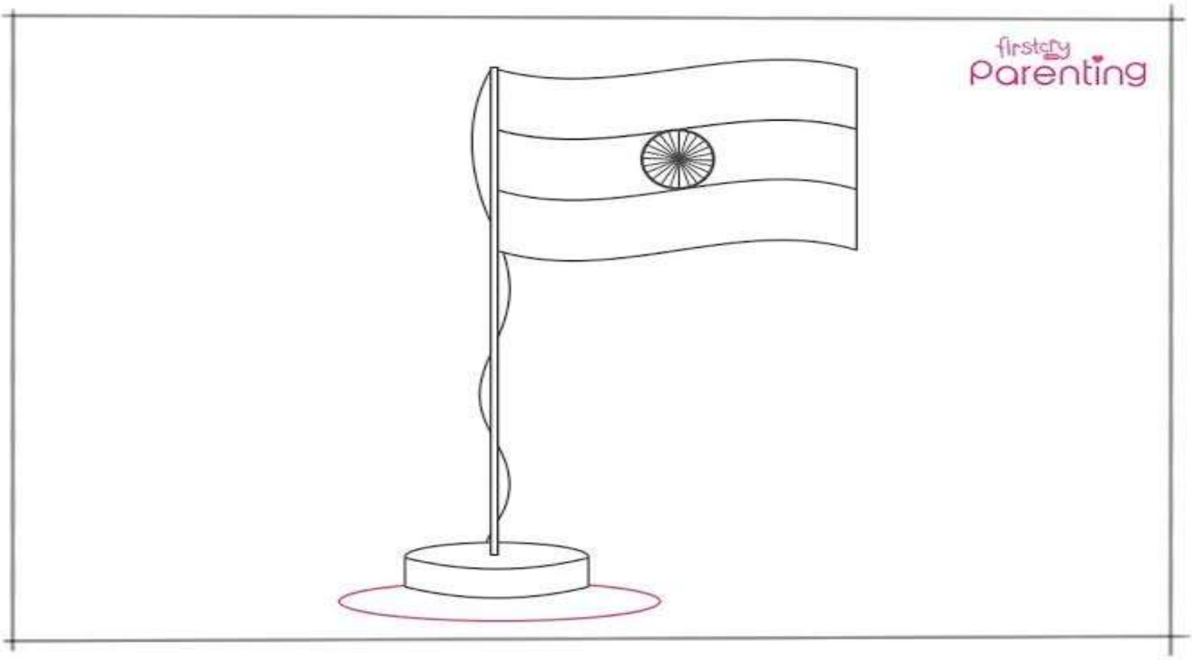
फडकत राही निशाण ॥ 2 ॥

प्रश्न XII

65-चालीनुसार साभीनय कविता म्हणतील

प्रश्न XIII

66-झेंड्याचे चित्र काढ व रंग भर

प्रश्न XIV

67-

विजयी विश्व तिरंगा प्यारा,
झंडा ऊंचा रहे हमारा।
सदा शक्ति बरसाने वाला,
प्रेम सुधा सरसाने वाला,
वीरों को हरषाने वाला,
मातृभूमि का तन-मन सारा।। झंडा...।
स्वतंत्रता के भीषण रण में,
लखकर बढ़े जोश क्षण-क्षण में,
कांपे शत्रु देखकर मन में,
मिट जाए भय संकट सारा।। झंडा...।
इस झंडे के नीचे निर्भय,
लें स्वराज्य यह अविचल निश्चय,
बोलें भारत माता की जय,
स्वतंत्रता हो ध्येय हमारा।। झंडा...।
आओ! प्यारे वीरो, आओ।
देश-धर्म पर बलि-बलि जाओ,
एक साथ सब मिलकर गाओ,
प्यारा भारत देश हमारा।। झंडा...।
इसकी शान न जाने पाए,
चाहे जान भले ही जाए,
विश्व-विजय करके दिखलाएं,
तब होवे प्रण पूर्ण हमारा।। झंडा...।
विजयी विश्व तिरंगा प्यारा,
झंडा ऊंचा रहे हमारा।

पाठ -2

नेताजी सुभाषचंद्र बोस

प्रश्न I बहुपर्यायी प्रश्न

1-क-23 जानेवारी 1897

2- अ-कटक

3-ड-प्रभादेवी

4- अ-जानकीनाथ

5-क-प्रोटेस्टंट युरोपियन स्कूल

6- ड-शिव्या देत मारत चेष्टा करत

7- ब-थोरनेते

8- अ-भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी

9-क-झाडाखाली

10- अ-भांडण

प्रश्न II रिकाम्या जागा भर

11-23 जानेवारी

12- कटक

13-वडील

14- प्रभादेवी

15-अर्पण

16-थोरपण

17-स्वाभिमान आणि धैर्य

18-प्रोटेस्टंट युरोपियन स्कूल

19-इंग्रज मुलांना

20-आनंद

प्रश्न III अर्थ सांगा

21-सर्व कांही

22-धाडस

23-दचकणे

24-देणे

25-वाईट

26-गट

27-न घाबरता

28-चिडवणे

29-घटना

30-हर्ष

प्रश्न IV विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

31-दू:ख

32-चांगल्या प्रवृत्तीचा

33-सलोखा

34-असामान्य

35-लहान

प्रश्न -V पुढील शब्दांचा वाक्यात उपयोग करा

36-पुढाकार-सुभाषणे पुढाकार घेताच भारतीय मुले खेळू लागली

37-चोपणे-भारतीय मुलांनी इंग्रज मुलांना चोपले

38-अमर-भारताच्या स्वातंत्र्यासाठी स्वत:चे सर्वस्व अर्पण केले

39-शिव्या-शिव्या देणे हा अवगुण आहे म्हणून शिव्या देऊ नये

40-स्वाभिमान-प्रत्येकाला स्वत:चा स्वाभिमान जपण्याचा हक्क आहे

प्रश्न VI वाच व शब्द पुन्हा लिही

41-भारतमातेच्या

42-पराक्रमी

43-जन्मदिवस

44-स्वातंत्र्यासाठी

45-प्रोटेस्टंट

46-स्कूलमध्ये

47-स्वाभिमान

48-सर्वस्व

49-राज्यातील

50-सामान्य

प्रश्न VII नमुन्याप्रमाणे लिही

नमूना -सुभाषचंद्र बोस-------नेताजी

51-वल्लबभाई पटेल–सरदार

52-जवाहरलाल नेहरू----चाचाजी

53-बाळ गंगाधर टिळक---लोकमान्य

54-मोहनदास करमचंद गांधी-----महात्मा

55-विनोभा भावे----आचार्य

प्रश्न VIII एका वाक्यात उत्तरे लिही

56-सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म 23 जानेवारी 1897

57-नेताजींनी स्वातंत्र्यासाठी सर्वस्व अर्पण केले

58-सुभाषचंद्र बोस प्रोटेस्टंट युरोपियन स्कूलमध्ये जात होते

59-इंग्रज मुलांना घाबरून भारतीय मुले झाडाखाली बसली होती

60-घटनेनंतर निर्भयपणे भारतीय मुले खेळू लागली

61-इंग्रज मुलांना भारतीय मुलांनी चोपून काढले

62सुभाशच्या मित्रांना आनंद झाला

63-झाडाखाली भारतीय मुले बसली होती

64-सुभाषने पूढाकार घेऊन खेळ सुरू केला

65-भांडण भारतीय मुले व इंग्रज मुले यांच्यामध्ये भांडण झाले

प्रश्न IX खालील वाक्य कोणी कोणास म्हटले आहे?

66-हे वाक्य सुभाषणे आपल्या मित्रांना उद्देशून म्हटले

67-ही वाक्य सुभाषच्या मित्रांनी सुभाषला उद्देशून म्हटले आहे

68- हे वाक्य सुभाषणे आपल्या मित्रांना उद्देशून म्हटले

प्रश्न X खालील वाक्ये वाच व लिही

69-प्रत्येकाने शरीर स्वास्थ्य राखावे

70-देशाबद्दल स्वाभिमान असावा

71-देशसेवा ही सर्वश्रेष्ठ सेवा आहे

72-मातृभूमि ही स्वर्गापेक्षा श्रेष्ठ आहे

73-अवांतर वाचन असावे

प्रश्न XI जोड्या जुळवा

74-सर्वस्व ----- सर्व कांही

75-धैर्य ----- धाडस

76-दुष्ट----- वाईट प्रवृत्ती

77-बिचकणे ------- दचकणे

78- निर्भयपणे ------ न घाबरता

प्रश्न XII खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन तीन वाक्यात लिही

79-सुभाषचंद्र बोस यांचा जन्म 23 जानेवारी 1897 रोजी कटक येथे झाला

80-सुभाषच्या पुढाकारामुळे भारतीय मुले निर्भयपणे खेळू लागली. दोन्ही गटात भांडण झाले पण भारतीय मुलांनीच इंग्रज मुलांना चोपून काढले इतका आत्मविश्वास सुभाषच्या पुढाकारमुळे भारतीय मुलांच्यात आला.

81-भारतीय मुले इंग्रज मुलांना घाबरून मैदानावर खेळत नसत. सूभाषला इंग्रज मूल भारतीय मुलांचा छळ करतात हे समजल्यावर सूभाषने पुढाकार घेतला त्यानंतर भारतीय मुले निर्भयपणे खेळू लागली यामुळे भारतीय मुलांना आनंद झाला

82-इंग्रज मुले भारतीय मुलांना चुकीच्या पद्धतीने वागवत ते त्यांना त्रास देत होते खेळायला घेत न्हवते

83-दिन-दिवस

दीन-गरीब

84-सुत-मुलगा किंवा पुत्र

सूत-धागा किंवा दोरा

85- भारतीय मुले इंग्रज मुलांना घाबरून मैदानावर खेळत नसत. सूभाषला इंग्रज मूल भारतीय मुलांचा छळ करतात हे समजल्यावर सूभाषने पुढाकार घेतला त्यानंतर भारतीय मुले निर्भयपणे खेळू लागली यामुळे भारतीय मुलांना आनंद झाला

86-सुभाषचंद्र बोस प्रोटेस्टंट युरोपियन स्कूल मध्ये जात असत त्या शाळेत इंग्रज मुले येत असत

87- भारतीय मुले इंग्रज मुलांना घाबरून मैदानावर खेळत नसत. सूभाषला इंग्रज मूल भारतीय मुलांचा छळ करतात हे समजल्यावर सूभाषने पुढाकार घेतला त्यानंतर भारतीय मुले निर्भयपणे खेळू लागली यामुळे भारतीय मुलांना आनंद झाला

88-खून-हत्या किंवा वध

खूण- चिन्ह किंवा निशाणी किंवा ओळख

89-गृह-घर सदन किंवा निवास

ग्रह-सूर्याभोवती फिरणाऱ्या खगोलीय वस्तु

पाठ 3 (कविता)

आई मला पावसात जाऊ दे

कवयित्री -वंदना विटगकर

प्रश्न 1 बहुपर्यायी प्रश्न

1- क-आईची

2-अ-मुलगीला

3- ड-मेघांचा

4- ब-वीज

5-ब-भिजायचे

6- ड-बदक व बेदुकदादा

7-अ-पाणी उडवायच

8- क-तळे

9-अ-नाचायच

10-क-होड्यांची

प्रश्न II रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा

11-मुलाला **पावसात** जायच आहे

12-भिजून चिंब चिंब व्हायच आहे

13-मेघ गडगड करीत आहे

14-<u>वीज </u>नभातून खुनवीत आहे

15-**<u>खिडकीखाली</u>** खाली तळे साचले आहे

16-गुडघ्याइतके **<u>पाणी</u>** भरले होते

17-<u>तऱ्हेतऱ्हेच्या</u> होड्यांची शर्यत लावायची आहे

18-बदकांचा थवा <u>नाच</u> करत आहे

19-धारेखाली <u>उभे </u>चे आहे

20-<u>पायाने</u> ने पाणी उडवून खेळायच

प्रश्न III खालील ओळी पूर्ण कर

21-मेघ कसे हे गडगड करीती

विजा नभातून मला खुनवीती

22-खिडकी खाली वीज चमकती

गुडघ्या इतके पाणी भरले

23-बदकांचा बघ थवा नाचतो

बेडूकदादा हाक मारतो

24-धारेखाली उभा राहुणी

पायाने मी उडवीन पाणी

प्रश्न IV नात्यातील व्यक्तींची नांवे सांग व लिही

25-आजोबा -----------------------------

26-आजी ------------------------------

27-आई ----------------------------

28-बाबा ---------------------------

29-काका -----------------------

30-काकू -------------------------

31-ताई --------------------------

32-दादा -------------------------

33-मामा   ------------------------

34-मावशी ----------------------------

प्रश्न V शब्दांचे अर्थ लिही

35-मेघ-ढग

36-खुनविणे-खुणा करणे बोलविणे

37-नभ-ढग

38-तऱ्हे-तऱ्हेच्या-निरनिराळ्या

39-पाठलाग -मागे लागणे

प्रश्न VI खालील शब्दांचा वाक्यात उपयोग करा

40-आई-माझी आई मला खूप आवडते

41-थवा -आकाशात पक्षांचा थवा उडतांना मी पाहिला आहे

42-पाणी -पाणी सर्वांना उपयुक्त आहे

43-पाऊस - बाहेर जोराचा पाऊस पडत आहे

44-शर्यत -आमच्या गावी बैलगाड्यांची शर्यत असते

प्रश्न VII वचन बदला

45-खिडकी-खिडक्या

46-तळ - तळी

47-बदक- बदक

48-बेडूक-बेडकं

49-विजा -विज

प्रश्न VIII कंसातील शब्दांची निवड करून प्राणी/पक्षांचे नांव व त्यांचा आवाज यांच्या जोड्या जुळवा

[कुंजन,भुंकणे,किलबिल,डरकाळी,चिवचिव,गर्जना,गुणगुण,हंबरने]

50-कोकिळेचे -------------गुणगुण

51-गायीचे-----------------------हंबरणे

52-सिंहाची ---------------------गर्जना

53-चिमणीची--------------------चिवचिव

54-कुत्र्याचे----------------------भुंकणे

55-पक्षांची ------------------------किलबिल -

56-वाघाची --------------------- डरकाळी

57-डासांची------------------------- कुंजन

प्रश्न IX खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिही

58-पावसात मुलीला जायच आहे

59-मुलगी पावसात जाण्यासाठी आईला विचारत आहे

60-पावसाच्या पाण्यात कवितेतील मुलीला भिजून चिंब चिंब व्हायचे आहे

61-मेघांचा आवाज गडगड असा येतो

62-कवितेतील मुलीला नभातून वीज खुनवत आहे

63-आई मला पावसात जाऊ दे या कवितेच्या कवयित्री वंदना विटकर या आहेत

64-तळे खिडकीखाली साचले आहे

65-पावसाचे पाणी गुडघ्याइतके भरले आहे

66-तऱ्हेतऱ्हेच्या होड्यांची शर्यत लावायची आहे

67-बेदुकदादा हाक मारत आहे

68-बदकांचा थवा नाचतो आहे

69- बदकांचा थवा बेडूकदादा यांचा पाण्यामधुणी पाठलाग करायचा आहे

70-कवितेतील मुलीला पावसाच्या पाण्यात वरुण कोसळणारया धारेखाली उभे राहायचे आहे

71-पायाने पाणी उडवायचे आहे

72-कवितेतील मुलीला पावसाच्या आनंदाने अंगणात नाचायच आहे

प्रश्न X दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिही

73-कवितेतील मुलीला पावसात जाऊन चिंब चिंब भिजायच आहे व खूप खूप खेळायचे आहे.

74-कवितेतील मुलीला मेघांसोबत वीजांसोबत अंगणात नाचायच आहे

75-पावसाच्या पाण्यात तऱ्हेतऱ्हेच्या होड्यांची शर्यत लावायची आहे

76-पावसात भिजून पावसाच्या पाण्यात भिजून ताप खोकला शिंका सर्दी असं कांहीही झालं तरी चालेल असे कवितेतील मुलगी म्हणत आहे

77-वैयक्तिक उत्तर देतील

मी पावसात चिंब भिजून खेळेन साचलेल्या पाण्यामध्ये कागदांच्या होड्या करून सोडेन पावसाच पाणी हाताच्या ओंजळीत पकडेन

78-पाऊस जून जुलै ऑगस्ट सप्टेंबेर या महिन्यात पडतो वर्षातून जवळ जवळ चार महीने पाऊस पडतो

79-पावसाच्या पाण्यात भिजून आपली मुलगी आजारी पडू नये म्हणून काळजीपोटी आई मुलीला पावसात जाण्यासाठी अडवत आहे

80-पाऊस पडल्यानंतर सगळीकडे पाणीच पाणी झाले आहे खिडकीखाली तळे साचले आहे बदकांचा थवा आनंदाने नाचतो आहे बेडूकदादा डरांव डरांव अशाप्रकारे बोलवत आहे

81-मुख्य ऋतु तीन आहेत

उन्हाळा

पावसाळा

हिंवाळा

82-पावसाळ्यात आपण सतत पाऊस पडत असतो त्यामुळे वातावरणात गारठा असतो यासाठी आपण भिजू नये म्हणून खबरदारी घेतली पाहिजे

पाठ -4

घरचा वैद्य

प्रश्न I बहुपर्यायी प्रश्न

1- क-आजोळी

2-अ-मामांची

3- ड-आजोबा

4- ब-घरचा वैद्य

5-अ-झाडावर

6-ड-हवा स्वच्छ राहते

7-अ-अडुळसा

8- ब-औषधी वनस्पती असतात

9- ड-सर्दी

10- ड-आजोबा

प्रश्न II रिकाम्या जागा भरा

11-मामाच्या गावाला आजोळ म्हणतात

12-आजूबाजूचा परिसर म्हणजेच निसर्ग

13-वनराई म्हणजेच जंगलातील झाडी

14-आजोबा बागेत फेरफटका मारत होते

15-ओव्याची पाने खाल्यास पोटदुखी थांबते

16- अडुळसा पाने खोकल्यावर गुणकारी आहेत

17-<u>तुळस</u> च्या रोपामुळे हवा स्वच्छ राहते

18-सर्दीसाठी उपयोगी असलेली वनस्पती <u>गवती चहा</u> होय

19-<u>प्रेम</u> आणि <u>प्रतीक्षा</u> सुट्टीत आजोळी गेली होती

20 -<u>दिव्या</u> आणि <u>अंकुर</u> ही मामांची मुले ही तिथे आली

प्रश्न III खालील वाक्ये चूक की बरोबर ते लिही

21-सकाळी उठल्यानंतर प्रेम बागेत गेला---------------बरोबर

22-आजोबा बागेतील रोपांची देखभाल करत नसत--------------चूक

23-औषधी वनस्पती उपयोगी नाहीत ------------------चूक

24-निसर्गावर प्रेम करावे--------------------बरोबर

25-बागेत तुळस दूर्वा सबजा गवती चहा ओवा बडिशेफ कोरफड आले अशा वनस्पती होत्या----बरोबर

प्रश्न IV 26 खालील आजारावरील औषधी वनस्पती ओळखून जोड्या जुळव

1-सर्दी --------------- गवतीचहा

2-खोकला ----------- अडुळसा

3-पोटदुखी ---------- ओवा

4-पित्त ------------ आले

5-त्वचाविकार---------- कडूनिंब

प्रश्न V नमुन्याप्रमाणे लिही

जसे - पळणे-----पळा------पळतात

27-ओरडणे ----ओरडा------ओरडतात

28-बसणे ------बसा ----------बसतात

29-बघणे -------बघा ---------बघतात

30-झोपणे -------झोपा -------झोपतात

31-वाचने ----------वाचा ------------वाचतात

प्रश्न VI 32-खालील वर्तुळात वनस्पतींची नांवे दिलेली आहेत

उदा. दाखविले प्रमाणे त्याचे वर्गीकरण कर

गहू चिंच द्राक्ष

दोडका भोपळा पेरू

जोंधळा नाचणा कारले

नारळ पपई भात

वेल	*रोप*	*झाड*
दोडका	भात	नारळ
द्राक्षे	गहू	चिंच
भोपळा	जोंधळा	पपई
कारले	नाचणा	पेरू

प्रश्न VII खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिही

33-आजोळी प्रेम आणि प्रतीक्षा गेले होते

34-मामाच्या मुलांची नांवे दिव्या व अंकुर ही आहेत

35-बागेत आजोबा फेरफटका मारत होते

36-बागेत बेल आंबा डाळिंब पेरू अशी फळांची झाडे होती

37-पोट दुखणे आंब्याची पाने खाल्यामुळे थांबते

38-प्रेमला डॉक्टरांनी खोकल्यावर अडुळसा ही औषध दिल होत

39-सर्दी कमी होण्यासाठी चहामध्ये गवती चहाचा उपयोग करावा

40-तूळसीच्या रोपामुळे डास कमी होतात

41-कोथंबीर व कडीपत्ता यांचा वापर स्वयंपाकमध्ये करतात

42-आजोबा रोज बागेत फेरफटका मारत व रोपांना लक्षपूर्वक पाहत व नियमित पाणी घालत

प्रश्न VIII खालील वाक्ये कोणी कोणास म्हटली आहेत ते लिही

43-हे वाक्य प्रतिक्षाने आजोबांना म्हटले

44-हे वाक्य आजोबांनी प्रतिक्षाला म्हटले

45-वरील वाक्य अंकुरणे आजोबांना म्हटले आहे

46-वरील वाक्य प्रेमणे आजोबांना म्हटले

47- हे वाक्य आजोबांना मुलांनी म्हटले

प्रश्न IX खालील प्रश्नांची दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिही

48-आजोबांच्या बागेत ओवा तुळस दूर्वा सबजा गावती चहा अडुळसा बडीशेफ या औषधी वनस्पति होत्या

49-आजोबांच्या बागेत बेलपत्र आंबा डाळिंब पेरू या फळांची झाडे होती

50-आजोबांनी लावलेल्या तुळशीच्या रोपंचा उपयोग हवा स्वच्छ ठेवण्यासाठी होतो

51-कारण आजोबांनी लावलेल्या बागेत खूप साऱ्या औषधी वनस्पति आहेत व कांही फळांची झाडेही आहेत म्हणून आजोबांच्या बागेला घरचा वैद्य असे म्हणतात

52-निसर्गावर प्रेम करावे पशू पक्षांवर प्रेम करावे त्यांची काळजी घ्यावी वनराईसी मैत्री करून पर्यावरणाचे रक्षण करावे.

53-झाडांपासून आपणास खूप उपयोग होतात फळे फुले मिळतात हवा शुद्ध राहते पाऊस पडण्यास मदत होते व महत्वाचे म्हणजे आपल्याला श्वसनासाठी शुद्ध हवा मिळते

54-योग्य क्रमाने शब्द बीज अंकुर रोप फांदी पान फूल फळ

55-शेवटी आजोबांनी मुलांना निसर्गावर पशू पक्षांवर प्रेम करा वनराईसी मैत्री करा व पर्यावरणाचे रक्षण करा असा संदेश दिला

56-गुलाब कमळ चाफा जाई जुई मोगरा चंपा चमेली रातराणी ही सुवासिक फुलांची नांवे आहेत

57-कडूनिंब या वनस्पतीचा उपयोग औषध म्हणून करतात त्वचा विकरांवर ही वनस्पति उपयुक्त आहे

प्रश्न X माहिती लिही/सांग

58- मी पाहिलेली बाग आमच्या घराच्या जवळ सुंदर बाग आहे. या बागेमध्ये सुंदर झाडे आहेत. बागेमध्ये मऊ मऊ गवत आहे. गवतावर फिरायला व खेळायला खूप मजा येते. बागेत तऱ्हेतऱ्हेची रंगीबिरंगी फुले फुलतात.

बागेचा माडी नेहमीच नवनवीन प्रकारची रोपे आणतो वती भाग एक मिनिट लावतो. बागेत लाल, गुलाबी तो पांढरा रंग आहे. माळी त्याची देखभाल करतो. त्यांना खते घालतो व नियमित पाणी देतो. प्रवेशद्वारापाशी बांबूची कमान करून त्यावर वेळीच चढवले आहेत. बागेत जाई, जुई,,शेवंती मोगरा अशी अनेक फुले फुलतात.

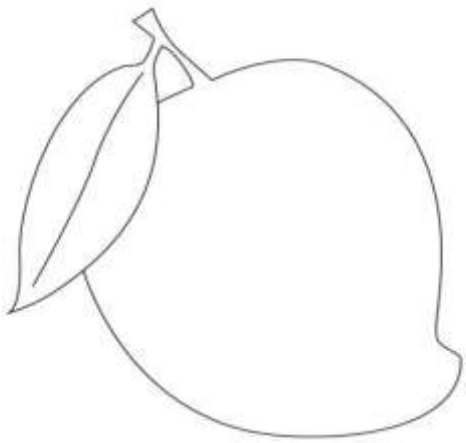
बागेच्या एका बाजूला मुलांना खेळायला छोटे छोटे झोके व घसरगुंडी आहेत. मोठे माणसांना बसायला बाक आहेत. बाग नेहमी मुलांनी व फिरायला आलेल्या माणसांनी भरलेली असते. रोज संध्याकाळी मला बागेत खेळायला खूप आवडते.

59-आजोबांचा घरचा वैद्य

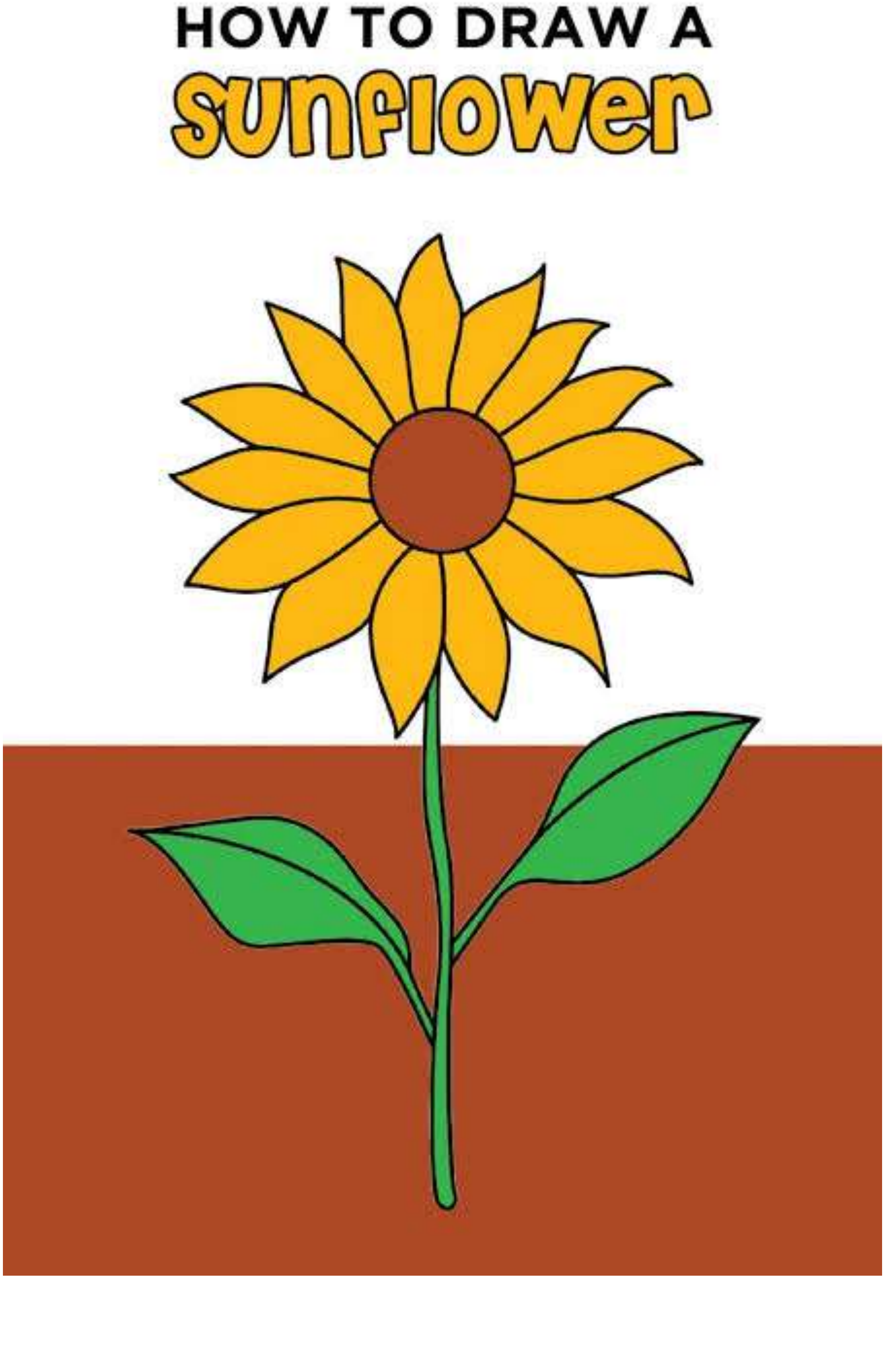
घरचा वैद्य या पाठामध्ये आजोबांनी स्वत:ची एक बाग तयार केलेली आहे त्या बागेला घरचा वैद्य असे म्हटलेले आहे कारण या बागेत आजोबांनी तुळस दूर्वा ओवा अडुळसा गवती चहा बडीसेफ कोरफड अशा औषधी वनस्पती लावल्या आहेत ज्यांचा उपयोग साध्या साध्या आजारांवर होतो तसेच आंबा पेरू डाळिंब या सारख्या फळांचीही झाडे आजोबांनी लावली असून या संपूर्ण बागेची काळजी आजोबा स्वत: घेत असत

प्रश्न XI 60-तुझ्या आवडीचे खालीलपैकी एक चित्र काढ व रंग भर

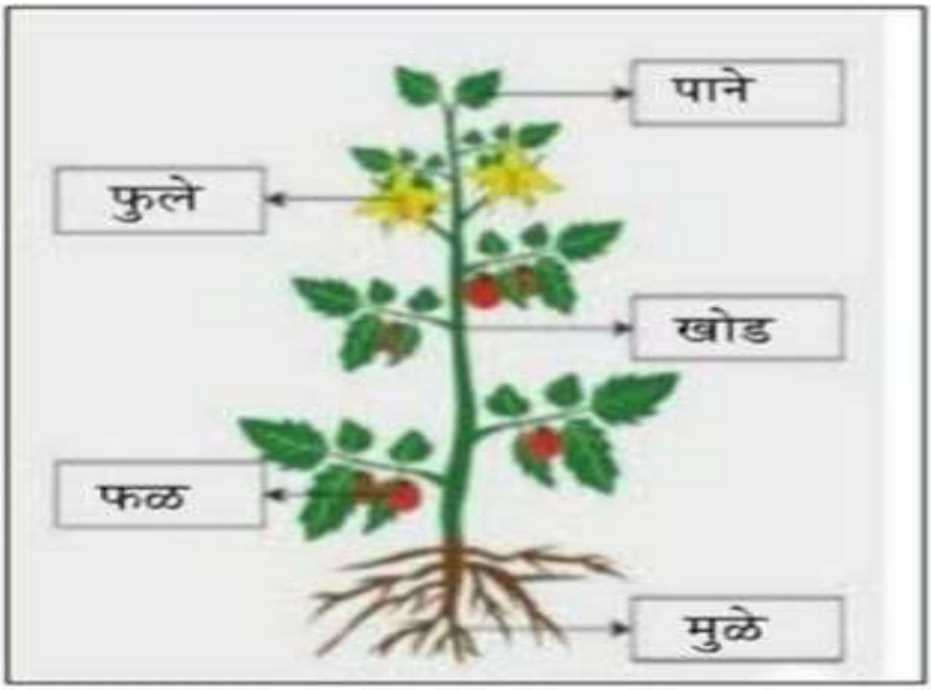
फळ - आंबा

फूल - सूर्यफूल

वनस्पतींची पाने

प्रश्न XII 61-एक झाड लावू मित्रा त्याला पाणी घालू ही अनंत भावे यांचे पर्यावरण गीत मिळवून वाच व चालीनूसार पाठांतर कर.

(पालक शिक्षकांची मदत घे)

झाडे लावू

एक झाड लावू मित्रा
त्याला पाणी घालू
मोठे झाल्यावर, त्याच्या
सावलीत खेळू

एक झाड लावू मित्रा
त्याला कुंपण करू
मोठे झाल्यावर, फुले
ओंजळीत भरू

एक झाड लावू मित्रा
त्याची निगा राखू
मोठे झाल्यावर, त्याची
गोड फळे चाखू

एक झाड लावू मित्रा
त्याला रोज पाहू
त्याची गाणी गाता गाता
मोठे मोठे होऊ

62-“मुलांनो थोडेसे ऐकाल का - झाडांचे रक्षण कराल का

गार गार वारा देते -छान फार सावली देते || 1 ||

ललला---- ललला-------लालालला---मुलांनो थोडेसे--

गोड गोड फळे देते छान छान फुले देते || 2 ||

ललला---- ललला-------लालालला---मुलांनो थोडेसे–

जनावरांना चारा देते -----स्वयंपाकसाठी जळण देते || 3 ||

ललला---- ललला-------लालालला---मुलांनो थोडेसे–

पाठ - 5

खेळ लगोरीचा

प्रश्न -1 बहुपर्यायी प्रश्न

1- ड-दुपारच्या

2-अ-गायनाचा

3- ब-प्रार्थना

4-अ-सस्यासारख्या

5- ड-खेळाच्या

6- ब-लगोरी

7- अ-दोन

8 ड-चेंडू

9- ब-ताईंनी

10 -ब-मुली

प्रश्न II रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहून वाक्य पूर्ण कर

11**-ताईंनी** नी सर्वांना रांगेत उभे केले

12-सादीकणे **लगोऱ्या** आणल्या

13-पहिल्यांदा सुरुवातीला **रबरी** ने चेंडू आणला

14-**हिनाने** तीन डाव जिंकले

15-चेंडू **रबरी** होता

16-मुलांनी **एक** डाव जिंकला

17-शेवटी **<u>मुलींनीच</u>** नीच लगोरीचा खेळ जिंकला

18-ताईंनी सर्वांना **<u>लगोरी</u>** खेळाचे महत्व विचारले

19-खेळाचे सर मैदानावर नव्हते म्हणून मुलांचे चेहरे **<u>हिरमुसले</u>** झाले

20-ताईंनी मजेदार **<u>ससा तो कसा</u>** हे गाणे शिकविले

प्रश्न III गटात न जुळणारा शब्द ओळखून गोल कर

21-चेंडू बॅट विटी स्टंप

22-विटी दांडू बॅट लगोरी

23-खुर्ची पुस्तक वही पट्टी

24-कॅरम बुद्धिबळ पत्ते फुटबॉल

25-पतंग दोर मांजा सोंगट्या

प्रश्न IV विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

26-आनंद × दू:ख

27-गोड × कडू

28-जिंकणे × हरणे

29-आळस × कष्टाळू

30-पकडणे × सोडणे

31-धीट × भित्रा

32-दिवस × रात्र

प्रश्न V दोन गटांनी मिळून खेळत येणारे खेळ लिही

33-खो खो

34-कबड्डी

35-लंगडी

36-विटी दांडू

37-चोर पोलिस

प्रश्न V खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा

38-मुलांनी खेळण्यासाठी दोन गट केले

39-सर्वांना खेळाच्या तासाची आतुरता लागली होती

40-नेम हिनाचा चुकला

41-ताईंनी मुलांना ससा तो कसा हे मजेदार गाणे शिकविले

42-मुलांना प्रार्थना ताईंनी शिकविली

43-लगोरीचा खेळ खेळण्याचे ठरले

44-ताईंनी न भांडत न चिडता खेळण्याच्या सूचना दिल्या

45-मुलांनी सस्याचे गाणे सस्यांसारख्याच उड्या मारून म्हटले

46-“उदास होवू नका”असे ताई म्हणाल्या

47-घंटा झाल्यावर सर्व मुले आपल्या वर्गात गेली

प्रश्न VII दोन ते तीन वाक्यात/थोडक्यात उत्तरे लिही

48-खेळाचे प्रकार दोन प्रकार आहेत 1)बैठे खेळ 2)मैदानी खेळ

49-ताईंनी मुलांना न भांडत न चिडता खेळण्याच्या सूचना दिल्या

50-क्रिकेट खेळासाठी लागणारे साहित्य बॅट चेंडू व स्टंप हे होय

51-मैदानी खेळ-जे खेळ मैदानावर खेळले जातात त्यांना मैदानी खेळ म्हणतात

52-बैठे खेळ-जे खेळ कोठेही बसून खेळले जातात त्यांना बैठे खेळ असे म्हणतात बैठे खेळ खेळण्यासाठी खास अशा मैदानाची गरज लागत नाही.

53-खेळ खेळणे आवश्यक आहे कारण खेळ खेळल्यामुळे शरीराचा व्यायाम होतो त्यामुळे शरीर निरोगी राहते व खेळातून अनेक प्रकारची कौशल्ये आपण आत्मसात करतो म्हणून खेळ खेळणे आवश्यक आहे

54-लंगडी कॅरम विटीदांडू क्रिकेट सापशिडी इत्यादि

55-क्रिकेट लंगडी दोरीवरच्या उड्या खो खो लगोरी साखळीचा खेळ अशा खेळांची नांवे सांगितली

56-भारताचा राष्ट्रीय खेळ हॉकी हा आहे

57-लगोरी खेळासाठी चेंडू व लगोऱ्या हे साहित्य लागते

प्रश्न VIII उत्तरे लिही

58-लगोरी खेळातून पळणे उड्या मारणे नेम धरणे चपळता एकाग्रता ही कौशल्ये शिकतात

59-मैदानी खेळांची यादी

खो खो ,कबड्डी ,लंगडी हॉलिबॉल क्रिकेट लगोरी इत्यादि

60- कॅरम सापशिडी सारीपाठ पत्ते बुद्धिबळ इत्यादि

61-मनोरंजनासाठी देखील कांहीही साहित्य न वापरता देखील कांही खेळ खेळता येतात उदा. शब्दांच्या भेंड्या गाण्यांच्या भेंड्या नावांच्या भेंड्या गावांच्या नावाच्या भेंड्या

प्रश्न IX खालील चौकटीत खेळांची नांवे लपली आहेत ती शोध व लिही

ल	पं	डा	व	स	प	क्रि	के	ट	व्हॉ
गो	ळा	फे	क	ब	ड्डी	र	क	म	ली
रि	त	ळ्या	त	म	ळ्या	त	ब	व	बॉ

खो	लं	ग	डी	त	बा	स्के	ट	बॉ	ल
खो	स्क	क्य	मी	टी	म्य	च	ठ	गो	क

62-------लपंडाव

63-------क्रिकेट

64-------गोळा फेक

65--------कबड्डी

66-------बास्केट बॉल

67-------तळ्यात मळ्यात

68-------लंगडी

69------खो खो

प्रश्न 70 इयत्ता 3 री च्या पुस्तकातील कवीता वाचतील व लिहितील

पाठ 6 (कविता)

आवडती मज

कवी गोविंद केळकर

प्रश 1 बहुपर्यायी प्रश्न

1-अ-पोपट

2-ब-खारूताईचा

3- ड-खार

4-अ-गोंडेदार

5-ब-चिमणी

6- ड-चिवचिव

7-अ-मोत्या

8-ब-कुत्रा

9-ड-कोंबडा

10- ब-आरवून

प्रश्न 2 रिकाम्या जागा भर

11-कवि प्राणी पक्षांसोबत **सुट्टी** दिवशी खेळणार आहेत

12-कवितेत आलेल्या गाईचे नांव **कपिला** आहे

13-गाय ही सर्व जगाची माय आहे असे **आजी** म्हणते

14-कोंबड्याच्या डोईवर **तुरा** असतो

15-कोंबडा हा कवींचा खरा **<u>मित्र</u>** आहे

16- कवींचा मोत्या सदा **<u>भुंकतो</u>** असतो

17-मोत्या कुत्रा **<u>घरची</u>** राखण करतो

18-चिमणी **<u>तारेवर</u>** झुलते

19-पोपटाची चोच **<u>लाल लाल</u>** असते

20-"आवडती मज" या कवितेचे कवी **<u>गोविंद केळकर</u>** हे होत

प्रश्न -शब्दांचे अर्थ सांगा

21-वाकुल्या दाखविणे-चिडविणे

22-इमानी -प्रामाणिक

23-ऐटदार -डौलदार

24-गट्टी -मैत्री

25-माय -आई

प्रश्न - IV वर्तुळातील शब्दाशी दिलेले शब्द जोडून नवनवीन शब्द बनव,लिही व वाच

26-ऐटदार

27-गोंडेदार

28-दमदार

29-इमानदार

30-चवदार

31-झुपकेदार

प्रश्न -V खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

32-आवडतो मज पोपट हिरवा

-लाल लाल चोचीचा

33-मोत्या आमुचा सदा भुंकतो

आगे मागे पळतो

34-इकडून तिकडे झाडवरी

सरासर पळते खार

35-ऐटदार चालतो कोंबडा

डोईवरती तुरा

36-शिंगे सुंदर रंग काळा

आमुचि कपिला गाय

प्रश्न -VI वचन बदल

37-पोपट -पोपट

38-खारी -खार

39-चिमणी-चिमणा

40-कुत्री -कुत्रा

41-कोंबडा-कोंबड्या

42-गायी-गाय

43-शिंक-शिंका

44-शेपट्या-शेपूट

प्रश्न -VII खालील नमुन्याप्रमाने लिही

नमूना -मुलगा -मुलगी

45-कोंबडा-कोंबडी

46-कुत्रा -कुत्री

47-गाय -बैल

48-चिमणी -चिमणा

49-मोर-लांडोर

50-वाघ-वाघीण

51-कावळा-कावळीन

52-घोडा-घोडी

प्रश्न VIII कवितेतील लयाबद्द शब्द शोध व लिही

53-चोचीचा - डाळिंबाचा

54-खार - गोंडेदार

55-म्हणते - झुलते

56-पळतो - करतो

57-तुरा -खरा

58-गाय -माय

59-पक्की - नक्की

प्रश्न IX 60-प्राणी आणि घरे यांच्या जोड्या जुळव

अ-कोंबडा -------- क-खुराडे

ब-साप ---------- ड-वारूळ

क-चिमणी -------- इ-घरटे

ड-सिंह ---------- ब-गुहा

इ-गाय --------- अ-गोठा

प्रश्न X एका वाक्यात उतारे लिही

61-पोपटाचा रंग हिरवा आहे

62-पोपटाला फराळ खाण्यास मिरची पेरू पिकलेले डाळिंब लागते

63-कवितेत मोत्या कुत्र्याचे नाव आहे

64-आरवून जागे कोंबडा करतो

65-गायीला आजीने सर्व जगाची माय असे म्हटले आहे

66-कवींची गट्टी कवितेतील प्राणी व पक्षांशी पक्की झाली आहे

67-कपिला गायीची शिंगे सुंदर आहेत

68-कपिला गायीचा रंग काळा आहे

69-भुर्रकन चिमणी उडून जाते

70-गोंडेदार शेपूट खारुताईची आहे

प्रश्न XI थोडक्यात उत्तरे लिही (दोन ते तीन वाक्यात)

71-"आवडती मज" कवितेत आलेले पक्षी म्हणजे पोपट व चिमणी होय

72-कवितेत आलेले प्राणी खार कुत्रा कोंबडा व गाय होय

73-कपिला गाय काळ्या रंगाची असून शिंगे सुंदर आहेत असे कवींनी वर्णन केले आहे

74-कवितेतील मोत्या हा कुत्रा सदा भुंकतो व कवींच्या मागे पुढे पळत असतो तो खूप प्रामाणिक असून घरची राखण करतो

75-पोपटाचा रंग हिरवा असून त्याची चोच लाल लाल रंगाची असून पोपट मिरची पेरू व पिकलेल्या डाळिंबाचा फराळ करतो

76-गाय म्हैस कुत्रा मांजर ससा वाघ हरिण मासा कासव इत्यादि

77-पोपट चिमणी कावळा मोर गरुड कबुतर इत्यादि

78-कवी सुट्टीच्या दिवशी प्राणी व पक्षांशी म्हणजेच पोपट खार चिमणी कुत्रा कोंबडा व गाय या सर्वांशी खेळणार आहेत

प्रश्न XII 79-पोपट होऊन झाडावरचा पेरू खाईन

80-खार होऊन झाडवरून इकडून तिकडून सरसर पळून जाईन

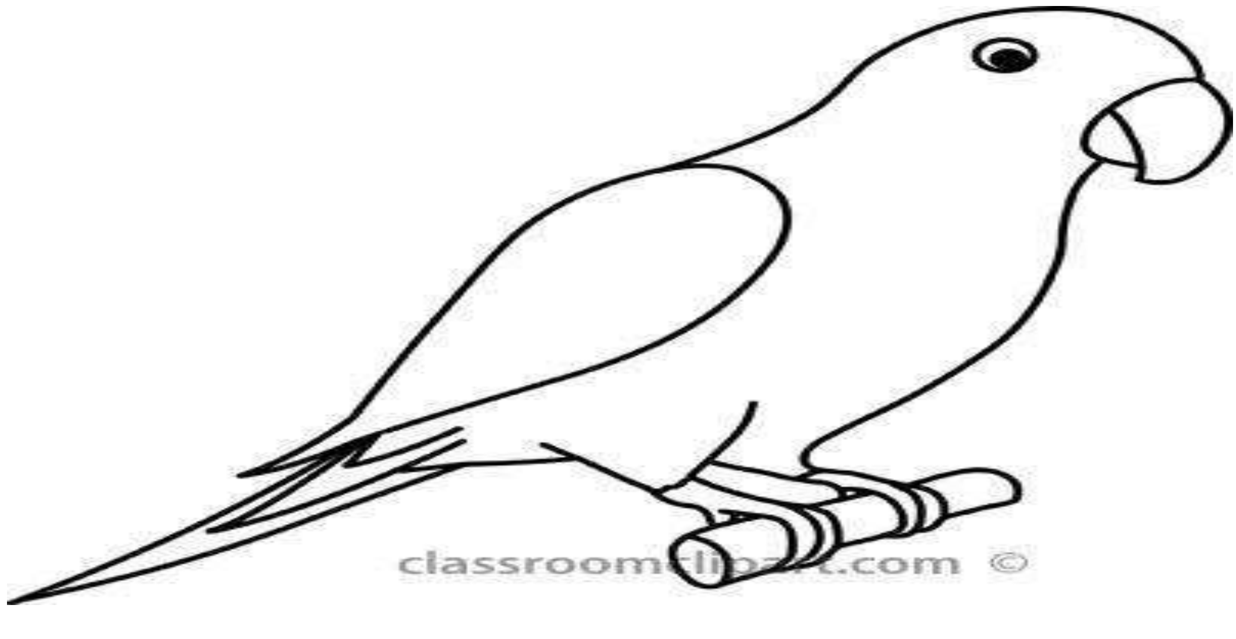
81-चिमणी होऊन चिवचिव गाण म्हणेन

82-मोत्या होऊन घराची राखण करेन

83-कोंबडा होऊन रोज सकाळी आरवून सर्वांना जंग करेन

प्रश्न XIII मुले सुवाच्य अक्षरात कविता लिहून अभिनयासह कविता म्हणतील

प्रश्न IV

पाठ 7

पिंजऱ्यातील सुंदर पक्षी

प्रश्न 1 खाली दिलेल्या प्रश्नाचे अचूक उत्तर निवडून उत्तरे लिहा

1- क)तिसरी

2-अ)प्राणी संग्रहालय

3- अ)पक्षी(रंगीबेरंगी)

4- ड)पिंजरा

5- क)पायाचे हाड मोडले

6- ड)वीस दिवस

7- ड)पिंजऱ्यातील पक्षी

8- क)आई,वडील,मित्र-मैत्रीणिंची

9- अ)रंगबेरंगी पक्षी

10- क)शाळेतील मैत्रीणिंची

प्रश्न II रिकाम्या जागा भर

11-रंजनालाही वाटू लागले की आपणही घरी **पक्षी** पाळावेत

12-पक्षांना छोट्या **पिंजऱ्यात** कोंडून ठेऊ नये

13-पायाला **प्लास्टर** घातले गेले

14-पक्षी आनंदाने आकाशात उंच **भरारी** घेऊन निघून गेले

15-एकदा शाळेतून येतांना एक छोटासा **अपघात** -झाला

प्रश्न III एका वाक्यात उत्तरे लिहा

16-रंजना एक दिवस सहलीला गेली होती

17-पिंजऱ्यातील पक्षी रंगीबेरंगी होते

18-प्राणी संग्रहालयात प्राण्यांबरोबर आणखी पक्षी पण होते

19-रंजनाने बाबांजवळ पिंजरा आणण्याचा हट्ट धरला

20-रंजनाला वीस दिवस विश्रांती घ्यावी लागली

21-हार पत्करणे म्हणजे पराभव मान्य करणे होय

22- जेथे वेगवेगळे प्राणी ठेवतात असे ठिकाण म्हणजेच प्राणीसंग्रहालय होय

23-पोपट कबुतर कावळा चिमणी

24-पक्षांनी आनंदाने आकाशात भरारी घेतली

25-सहलीला मुले बसमधून गेली

प्रश्न IV जोड्या जुळवा

26-गाय -- गोठा

27-घोडा -- तबेला

28-पक्षी -- घरटे

29-वाघ -- गुहा

30-हत्ती -- जंगल

प्रश्न V दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

31-मी पाहिलेल्या पक्षांची यादी पोपट कबुतर कावळा चिमणी

32-छोट्या पक्षांना पिंजऱ्यात कोंडून ठेऊ नये असे बाबांनी रंजनाला समजावले

33-पिंजऱ्यातील पक्षी रंजनाला म्हणाला की डॉक्टरांनी तुला वीस दिवस विश्रांती घेण्यास सांगितले आहे तर तु इतकी धीर सोडतेस दू:खी होतेस मी तर तुझ्या

घरी आयुष्यभर माझे सारे जग सोडून या पिंजऱ्यात राहणार आहे तुला तुझे सर्व नातेवाईक तर भेटतात पान मला कोण भेटणार

34-पिंजऱ्यातील पक्षाने स्वत्त:ची भावना रंजना समोर सांगितली ते ऐकून रंजनाला खूप वाईट वाटले एकाद्या पक्ष्याला पिंजऱ्यात बंद करून ठेवले किती दू:खदायक असते हे समजल्यानंतर पक्षांना पिंजऱ्यातून मुक्त केले व बाबांची क्षमा मागितली

35- रंजनाला मित्र मैत्रीणिंचि आठवण येत असकल्यामुळे रांजणाचे मन का रमेनासे झाले

प्रश्न VI जोडून येणारे शब्द पूर्ण कर

36-खाणे ---------------पिणे

37-येणे ----------------जाणे

38-रूसणे ------------------हसणे

39-उठणे-------------------बसने

40-बोलणे------------------चालणे

41-नाचणे------------------गाणे

प्रश्न VII समानार्थी शब्द लिहा

42-मौज -मजा

43-विविध रंगी-वेगवेगळे

44-मनसोक्त-मन भरून

45-हार पत्करणे-पराभव मान्य करणे

प्रश्न VIII विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

46-हार × **विजय**

47-दिवस × रात्र

48-आकाश ×पाताळ

50-आनंद ×दू:ख

प्रश्न IX दिलेल्या छोट्या वर्तुळातील शब्दासी वर्तुळाबाहेरील शब्द जोडून शब्द तयार करून लिही

51-उन्हातून

52-जंगलातून

53- आकाशातून

54-शाळेतून

55-गाडीतून

56-घरातून

प्रश्न X 57 तुझा आवडता पक्षी यावर माहिती लिही

माझा आवडता पक्षी मोर आहे मोर हा राष्ट्रीय पक्षी आहे त्याचा पिसारा सुंदर असतो त्यामध्ये विविध पिसे असतात मोर पावसामध्ये आपला पिसारा फुलवून थुई थुई नाचतो त्यामुळे मोर हा पक्षी मला खूप आवडतो

प्रश्न XI 58-प्राण्यांची चित्रे जमव व चित्र संग्रह तयार कर

पाठ 8

✹फुलपाखरा✹

प्रश्न 1) गाळलेल्या जागा पर्याय शब्द निवडून भरा

(पर्याय -रंगांनी अंग मोज लपंडाव)

1-लपंडाव चल खेळुया नाचुया रे बागडूया

2-सुंदर सुंदर रंगांनी रंगविले

3-मऊ मऊ तव अंग किती किती करसी गमती जमती

4-तुजसंगे धावायला मोज वाटते फार मला

प्रश्न 2 जोड्या जुळवा

1-पिवळा ----- धमक

2-काळा ----- भोर

3-नीळा ----- शार

4-लाल ----- बुंद

5-पांढरा ----- शुभ्र

प्रश्न 3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

1-कवितेत कोणाला उद्देशून म्हटले आहे?

-फुलापाखराला

2-फुलपाखरू कसे आहे?

-फुलपाखरू मऊ मऊ आहे

3-फुलापाखराला कोणी रंगविले आहे?

-फुलापाखराला सुंदर सुंदर रंगांनी रंगविले आहे

4-फुलापाखराचे पंख कसे आहेत?

-फुलापाखराचे पंख रंगीबेरंगी आहेत

5- फुलापाखराचे अंग कसे आहे?

-फुलपाखराचे अंग मऊ मऊ आहे

6-कोणाला फुलपाखरू आवडते?

फुलपाखरू सर्व मित्रांना व कवीला आवडते

7-फुलपाखराबरोबर धावंतांना काय वाटते?

-फुलपाखराबरोबर धावंतांना मौज वाटते

8-लपंडाव कोणाबरोबर खेळला जात आहे?

फुलपाखराबरोबर लपंडाव खेळला जात आहे

9-फुलपाखरू कशामुळे उडते?

-फुलपाखरु सुंदर सुंदर रंगी बेरंगी पंखांमुळे उडते

10-फुलापाखराला हात का लावू नये?

-फुलपाखरु नाजुक असते त्याचे पंख नाजुक असतात त्यामुळे त्याला हात लावू नये

प्रश्न 4 सूचनेप्रमाणे लिहा

अ)समानार्थी शब्द लिहा

1-छान = उत्तम सुंदर

2-पंख =पर

3-मौज =मजा मस्ती

4-खेळ = क्रीडा

ब)विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

1-सुंदर × कुरूप

2-मऊ × कठीण

3-मित्र × शत्रू

4-खरे × खोटे

क)अनेकवचन लिहा

1-फुलपखरू-फुलपाखरे

2-रंग-रंग

3-पंख-पंख

तोंडी परीक्षा

1-फुलपाखरू कसे आहे?

2-फुलपाखरांचे अंग कसे आहे?

3-कोण जास्त आवडते?

4-फुलपाखराबरोबर कोणता खेळ चालू आहे?

5-फुलपाखरू या कवितेचे कवी सांगा

पाठ 9 वा

✹रस्ता पार करताना✹

प्र.1- बहुपर्यायी प्रश्न

1. 3.बाजारात
2. B.तिसरी
3. C. वेडे वाकडे
4. D.सायकल
5. B.डाव्या
6. B. नेहमी डाव्या व उजव्या बाजूला कोणतेही वाहन येत नसल्याची खात्री करून
7. A. पिवळ्या व पांढऱ्या
8. B.थांबा
9. B.आजोबा
10. C.पुढे जा

प्र.2. रिकाम्या जागा भरा-

11. रोहित व त्याचे <u>आजोबा</u> एके दिवशी संध्याकाळी बाजारात निघाले होते
12. रोहित <u>तिसरी</u> इयत्तेत शिकणारा मुलगा होता
13. रोहित रस्त्याने जाताना रहदारीचे काही <u>नियम</u> आहेत
14. रस्त्याने जाताना नेहमी <u>डाव्या</u> बाजूने जावे
15. चौकात <u>सिग्नल</u> लागले होते

16. रस्त्यावर <u>पिवळ्या व पांढऱ्या</u> रंगाचे पट्टे मारलेले असतात

17<u>लाल</u> दिवा लागल्यावर थांबावे

18. रोहित व आजोबा बाजारात जाऊन <u>भाजी फळे</u> घेऊन आले

19 <u>पिवळा</u> दिवा लागला असता पुढे जाण्यासाठी तयार राहावे

20.<u>हिरवा</u> दिवा लागताच पुढे जावे.

प्र.3- एका वाक्यात उत्तरे लिहा-

21. रोहित व आजोबा बाजारात निघाले होते

22. लाल दिवा थांबा असे सांगतो

23.रोहित व आजोबांनी भाजी व फळे आणली

24. रोहित तिसऱ्या इयत्तेत शिकत होता

25. हिरवा दिवा पुढे जा असे सांगतो

26. रस्त्याने जाताना नेहमी डाव्या बाजूने जावे

27. शहरात मुख्य चौकात सिग्नल लागलेले असतात

28. रस्त्याने चालत जाताना नेहमी पिवळ्या व पांढऱ्या रंगाच्या पट्ट्यावरून जावे

29. पिवळा दिवा पुढे जाण्यासाठी तयार रहा असे सांगतो

30. रोहित समोरून अचानक एक सायकल आली व अपघात टळला

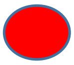
प्र.4- दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा-

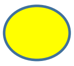
31. आजोबा रोहितला म्हणाले रोहित रस्त्याने जातांना रहदारीचे कांही नियम आहेत ते आपण पाळले पाहिजेत रस्त्याने नेहमी डाव्या बाजूने जावे

32. रस्ता पार करत असतांना रस्त्यावर पिवळ्या व पांढऱ्या रंगाचे पट्टे मारलेले असतात तेथूनच जावे यालाच झेब्रा क्रॉस म्हणतात

33. कोणता दिवा लागताच पुढे जावे?

प्र.5- जोड्या जुळवा-

34. - --- थांबा

35 - --- तयार राहा

36- --- पुढे चला

प्र.-6 37-रहदारीचे नियम,रहदारीची चिन्हे व त्यांची माहिती समजून घ्या-

पाठ 10

✸रेल गाडी✸

प्रश्न 1 एका वाक्यात उत्तरे लिहा

1-रेल्वे चालतांना कसा आवाज येतो?

2-रेल गाडीचा वेग कधी मंदावतो?

3-रेल गाडीची शीळ कोठे घुमते?

4-काळोख कोठे आहे?

5-दरांच्या मध्ये काय दिसते?

6-सिग्नलच्या कोणत्या रंगाच्या दिव्याला थांबायला हवे?

7-गाडीतून केंव्हा उतरायला हवे?

8-गाडीतून कसे उतरावे?

प्रश्न 2 समानार्थी शब्द लिहा

9-जंगल

10-मंद

11-अंधार

12-रस्ता

13-डोंगर

प्रश्न 3 14- येथे दोन चौक दिलेले आहेत चौकाच्या आतील व बाहेरील शब्दांचा वापर करून जोडशब्द बनवा.

15)

मास दिवस तंटा

दगड		उठ
रात्र	भांडण	दिस

बस धोंडे

1)दिवस रात्र

2)भांडण तंटा

3)दिवस रात्र

4)उठ बस

5)दगड धोंडे

16)

वाडी पाडी दार

खेडी	रेल	गाठ
राने	शेती	घर

वने भेट तळ

1)शेती वाडी

2)खेडी पाडी

3)घर दार

4)राने वने

5)गाठ भेट

6)रेल तळ

17)

पिण तहान गांव

गडबड थट्टा

रेल

नाव खाण

मस्करी गोंधळ

1)खान पिण

2)नाव गांव

3)थट्टा मस्करी

4)गोंधळ गडबड

प्रश्न 4 दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (2 गुणांचे प्रश्न)

18) कवितेच्या ओळी पूर्ण करा

झपाट्याने मागे जाती---

----

19) गाडी उजेडात येई---

----

20) सिग्नलचा लाल दिवा--

----

21) सावकाश उतरावे ---

प्रश्न 5 तीन चार वाक्यात उत्तरे लिहा (3 गुणांचे प्रश्न)

22-तु कोणकोणत्या वाहनांनी प्रवास करतोस त्यांची नांवे लिही

23-पूर्वीच्या काळी प्रवासासाठी कोणकोणत्या प्राण्यांचा वापर करत असत?

प्रश्न 6-चार पाच वाक्यात उत्तरे लिहा

24-रेल्वे कुठून कुठून कसा प्रवास करते हे तुझ्या शब्दात लिही

पाठ-11 : पिंकी ची भेटवस्तू

प्रश्न 1. बहुपर्यायी प्रश्न-

1. शनिवार

2.प्राजक्ता

3.पूजा

4. अभ्यासाला बसली

5. भेट कार्ड

6.मदत

7.पूजा

8. पूजाच्या आई वडिलांनी

9. पूजा वाढदिवसाच्या शुभेच्छा

10.आनंद

प्रश्न- 2- रिकाम्या जागा भरा-

11.प्राजक्ता

12.शनिवार

13.पिंकी

14.पूजा चा

15. भेट कार्ड

16.पूजा ला

प्रश्न- 3 खालील शब्द समूहास एक शब्द द्या-

17.मिठाई

18.नद्या

19.धान्ये

20. जिल्हे

21.कपडे

: प्रश्न- 4- खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा-

22. पिंकी चे खरे नाव प्राजक्ता होते.

23. पिंकीने निसर्ग चित्र ,गुलाबाचे कागदी फुल इत्यादी वस्तू केल्या होत्या.

24. पिंकीने पूजाच्या वाढदिवसाला भेट देण्यासाठी भेट कार्ड तयार केले होते.

25. मी माझ्या मैत्रिणीच्या /मित्राच्या वाढदिवसाला भेट कार्ड तयार करून देईन.

26. सुट्टीच्या दिवशी दूध आणणे, दुकानातून बाजार आणणे ,जनावरांना चारा घालणे, पाणी आणणे इत्यादी कामे करतो.

27. मी आईला घर कामामध्ये झाडलोट करणे, जेवणाला मदत करणे ,भांडी घासणे व आईचे कामात तिला तिला हातभार लावतो /लावते.

प्रश्न-5- या कामासाठी तू कोणाकडे जातोस?

28.गिरण वाळा

29. गवळी

30. चांभार

31. न्हावी

32. कुंभार

33. दुकानदार /स्टेशनरी

प्रश्न-6- तुही एक सुंदर भेटकार्ड तयार कर.

पाठ 12

✸दासवाणी✸

प्रश्न 1 खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा

1-वाट चालतांना रस्ता कोठे जातो हे विचारल्याशिवाय आपण पुढे जाऊ नये

2-आपल्याला माहीत नसलेले फळ खाऊ नये

3-पटकन पडलेली वस्तु वस्तु घेऊ नये

4-आळसामध्ये सुख मानू नये

5-कोणाचा उपकार घेतला तरी पुढे त्याची परतफेड करावी

6-पुसणे म्हणजे विचारणे होय

7-दासवाणी समर्थ रामदास यांनी लिहिली

8-शोधल्या शिवाय कार्य करू नये म्हणजेच कोणत्याही गोष्टीची संपूर्ण माहिती असेल तरच कार्य करावे

9-एकमेकांचे सांगणे म्हणजेच चहाडी ती करू नये व मनात आणू नये

10-परपीडा म्हणजे दुसऱ्यांना त्रास देऊ नये

प्रश्न II नमुन्या प्रमाणे तयार कर

नमूना   पर-सुख =परसुख

11–परदु:ख

12–परग्रह

13–परलोक

14–परनिंदा

प्रश्न III नमुन्या प्रमाणे तयार कर

नमूना जसे घेऊ ----घेऊ नये

15-घेऊनये

16-देऊ नये

17-करू नये

18-जाऊ नये

प्रश्न IV कवितेत विण लागून तयार झालेले शब्द शोध

जसे---- पुसल्यावीण

19–ओलखल्यावीण

20–शोधल्यावीण

प्रश्न V खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

21-कोणाचा उपकार घेऊ नये

घेतला तरी राखों नये

22-आळसे सुख मानू नये

चहाडी मनात आणू नये

23-9 वेळा

24- पुसल्यावीण -विचारल्याशिवाय

25-तुझ्या हस्ताक्षरात कवीता लिही

26-कवीता चालीत म्हण

27-मनाचे श्लोक मिळवून वाच

28-समर्थ रामदास महाराजांसारखे आणखी दोन संतांची नांवे सांग

1)संत तुकाराम

2)संत एकनाथ

प्रश्न VI-विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिही

29-सुख -दू:ख

30-निंदा-स्तूती

पाठ 13

प्रामाणिकतेचे फळ

सामर्थ्य / अध्ययन निष्पत्ती

प्रश्न 1 ला रिकाम्या जागा भरा

1) साहेबांनी तिचे नाव ,शाळेचा पत्ता विचारून
घेतले .

2) प्रार्थनेची वेळ असल्याने सर्व विद्यार्थी शिक्षक एकत्र जमले होते .

3) वैशालीने साहेबांचे पैसे कंपासात ठेवून दिले.

4) नेहमीप्रमाणे वैशाली चौकात उभे होती.

5) साहेबांनी एक मराठी व एक इंग्रजी दैनिक विकत घेतले.

प्रश्न2 रा खालील प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

6) वैशालीचे कोणी अभिनंदन केले?

उत्तर :- वैशालीचे मुख्याध्यापकासह सर्व शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी अभिनंदन केले .

7) दिवसभर वैशालीचे मन का रमले नाही ?

उत्तर:- साहेब उरलेले पैसे न घेताच गेल्यामुळे दिवसभर वैशालीचे मन रमले नाही.

8) साहेबांनी वैशालीबद्दल पूर्ण माहिती कोणाकडून जाणून घेतली ?

उउत्तर - साहेबांनी मुख्याध्यापकाकडून वैशालीबद्दल पूर्ण माहिती जाणून घेतली .

9) वैशालीच्या पुढील शिक्षणाची सर्व जबाबदारी कोणी स्वीकारली?

उत्तर - साहेबांनी वैशालीच्या पुढील शिक्षणाची सर्व जबाबदारी स्वीकारली.

10)मेहनतीचेच खावे असे कोणी म्हटले?

उत्तर- मेहनतीचेच खावे असे वैशालीच्या आईने म्हटले.

प्रश्न 3 रा पर्याय उत्तर शोधा

11) वैशालीला साहेबांची गाडी कोठे दिसली?

1ऑफिस समोर 2 बस स्टॅन्ड 3 रेल्वे स्टेशन 4 औषध दुकान समोर

उत्तर -औषध दुकान समोर

12) साहेबांनी वैशालीकडून काय विकत घेतले?

1 प्रेम 2 रुमाल 3 दैनिक 4 पुस्तक

उत्तर - दैनिक

13) वैशाली कोणत्या इयत्तेत शिकत होती

1 पाचवी 2 चौथी 3 तिसरी 4 दुसरी

उत्तर - पाचवी

14) वैशालीला का अत्यानंद झाला ?

1 लॉटरी लागली 2परीक्षेत पहिला नंबर आला 3 साहेबांची गाडी दिसली 4 आई हजारातून बरी झाली

उत्तर - साहेबांची गाडी दिसली

15) आईने कोणता उपदेश दिला ?

1नेहमी खरे बोलावे 2 मोठ्यांचा आदर बाळगावा 3 दररोज लवकर उठावे 4 आपल्या मेहनतीचेच खावे

उत्तर- आपल्या मेहनतीचेच खावे.

प्रश्न 4 शब्दांची फोड करून लिहा

16) मुख्याध्यापकासोबत - मुख्याध्यापक सोबत

17) कंपासपेटी - कंपास पेटी

18) घरखर्च - घर खर्च

प्रश्न 5वा कंसातील शब्द योग्य ठिकाणी लिहून रिकाम्या जागा भरा

(मेहनतीचेच, नोट, टाळ्या, वर्तमानपत्र ,)

19) विद्यार्थ्यांनी टाळ्या वाजवून वैशालीचे अभिनंदन केले.

20) साहेबांनी खिशातून शंभराची नोट काढून वैशालीकडे दिली.

21 माझी आई म्हणते आपल्या मेहनतीचेच खावे .

22) वैशाली दुधाच्या पिशव्या सोबत वर्तमानपत्र विकायची.

प्रश्न सहावा खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

21) तू घरातील कशा पद्धतीने मदत करतोस/ करतेस ते थोडक्यात लिही ?

उत्तर- मी आईला घर कामात व बाबांना शेतात काम करण्यास मदत करतो. सोबत जनावरांना पाणी पाजणे ,घरची स्वच्छता करणे किराणा दुकानातून किरकोळ वस्तू आणणे अशा पद्धतीने मदत करतो / करते

22) पाठातील साहेबांचा स्वभाव कसा वाटला?

उत्तर - साहेब मनमिळावू प्रोत्साहन देणारे विद्यार्थ्यांना मदत करणारे विचारपूस करणारे होते.

23) वैशालीकष्ट कशाकरता करत होती ?

उत्तर - वैशाली गरीब मुलगी होती .तिची आई सतत आजारी असायची त्यांना थोडं घर भाडं मिळायचं पण तेवढ्यात घर खर्च भागायचं नाही म्हणून वैशाली कष्ट करत होती .

24) शालेय विद्यार्थ्यांनी कोणता आदर्श घ्यावा?

उत्तर- शालेय विद्यार्थ्यांनी प्रामाणिकपणा ,कष्टाळू ,जिद्द यांचा आदर्श घ्यावा.

25 दैनिक म्हणजे काय?

उत्तर - दैनिक म्हणजे दररोज प्रसिद्ध होणारे पत्र उदाहरणार्थ वर्तमानपत्र होय .

प्रश्न 7 वा विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा

26) प्रामाणिक * अप्रामाणिक

26) विकणे * खरेदी करणे

27) नियमित * अनियमित

28) अतिदुःख * अतिसुख

प्रश्न 8 वा खालील वाक्य कोणी कोणास म्हटले ते लिहा

29) " साहेब … साहेब "

उत्तर - हे वाक्य वैशालीने साहेबांना थांबवण्यासाठी म्हटले आहे.

30) " बाळा ते साहेब केव्हा भेटतील तेव्हा त्यांचे पैसे परत दे"

उत्तर - हे वाक्य आईने वैशालीला समजूत घालताना म्हटले आहे

31) " दुसऱ्याचे पैसे असे ठेवून घ्यायचे नाहीत ते आपल्या मेहनतीचे नसतात ".

उत्तर - वरील वाक्य आईने वैशालीला म्हटले आहे.

32) " साहेब एकदा आपण माझ्याकडे वर्तमानपत्र घेऊन शंभर रुपयाचे नोट देऊन निघून गेलात ."

उत्तर - हे वाक्य वैशालीने साहेबांना म्हटले आहे .

33) " आपल्या मेहनतीचेच खावे "

उत्तर- सदरचे वाक्य आईने वैशालीला उपदेशाने म्हटले आहे .

प्रश्नांना नवीन शब्दांचा अर्थ लिही

34) घरखर्च _ घरासाठी लागणारा खर्च

35) दैनिक - दररोज छापणारे

36) मेहनत - कष्ट

37) नियमित - दररोज

38) अत्यंत - खूप

39 कौतुक - स्तुती

प्रश्न 10 वा खालील दिलेल्या शब्दातील जोडाक्षरी शब्दाला गोल कर

40) 1) एक 2रिक्षा 3स्वच्छ 4कौतुक 5खिडकी 6शिक्षक7 मुख्याध्यापक 8दिवशी 9अज्ञान 10अभ्यास 11चौकशी

प्रश्न 11वा शब्दसमूहासिक एक नाव सांग

41) दररोज प्रसिद्ध होणारे - दैनिक

42) आठवड्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे- साप्ताहिक

43) 15 दिवसातून एकदा प्रसिद्ध होणारे -

पाक्षिक

44) महिन्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे -मासिक

45) सहा महिन्यातून एकदा प्रसिद्ध होणारे - -अर्धवार्षिक

46) वर्षातून एकदा प्रसिद्ध होणारे - वार्षिक

प्रश्न 12 वा खालील शब्दांचे अनुलेखन कर

47)मुख्याध्यापक

48) प्रार्थना

49)कौतुक

50) संध्याकाळी

51) वर्तमानपत्र

प्रश्न 13 वा

52) तुम्ही केलेल्या प्रामाणिकपणाच्या कामाबद्दल पाच ते सहा ओळी माहिती लिही

पाठ 14 वा

चतुर इसाप

सामर्थ्य /निष्पत्ती

प्रश्न 1 ला खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा

1) इसापचे थोडक्यात वर्णन लिहा.?

उत्तर:- इसाप दिसायला कुरूप ,अंगाने अशक्त व बुटका होता .

2) एकेकाळी ग्रीक देशात कोणाचा बाजार भरत असे ?

उत्तर :- एकेकाळी ग्रीक देशात गुलामांचा बाजार भरत असे. 3) इसापचा मालक कोणत्या कामानिमित्त पर गावी निघाला ?

उत्तर :- इसापचा मालक व्यापाराच्या निमित्ताने पर गावी निघाला .

4) मालकासोबत पर गावी जाण्यासाठी गुलामांनी कोणती तयारी केली?

उत्तर :- मालकासोबत पर गावी जाण्यासाठी गुलामांनी व्यापाराच्या वस्तू आणि इतर वस्तूंची गाठोडी बांधून तयारी केली .

5) मालकांचा किती दिवसांचा प्रवास होता ?

उत्तर :- मालकांचा 15 ते 20 दिवसांचा प्रवास होता.

प्रश्न 2 रा जोड्या जुळवा .

अ ब

6) श्रीमंत - जमीन जुमला पैसा अडका असणारा

7) गुलाम - चाखर

8) बुटका - डेंगू

9) मालक - कारभारी

10)अशक्त - शक्तीहीन ,हाडकुळा

प्रश्न 3 रा कोणी कोणास म्हणाले .

11) "यापैकी कोणतेही एक गाठोडे तू घे "

उत्तर - हे वाक्य मालकाने इसापला म्हटले आहे.

12) " काय म्हणते तुझं ओझं "

उत्तर - हे वाक्य इसापणे इतर गुलामांना म्हटले आहे .

13) “ओझं काय म्हणणार ते बोजडच होतंय “

उत्तर :- सदरचे वाक्य इतर गुलामांनी इसापला म्हटले आहे .

प्रश्न 4 था पर्यायी उत्तर शोधा

14)इसापच्या चतुराईमुळे त्याला —-----मिळाले

1) प्रशस्तीपत्र 2) मोहरा 3) बक्षीस 4) पुस्तक

15) युरोपियन मुलांना--------- आवडते .

1)बायबल 2) मासिके 3) वर्तमानपत्रे 4) टेल्स ऑफ इसाप

16)इसा ची हुशारी पाहून-------- देशाच्या राजाने त्याला आश्रय दिला

1)अमेरिका 2) युरोप 3) ग्रीक 4) डच

17) इसापच्या —-------जाणीव सगळ्यांना झाली .

1)चतुराईची 2) चपळतेची 3) घाई गडबडीची 4) हुशारीची प्रश्न 5 वा दोन-तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

18)कोणत्या देशात गुलाम विकले जात होते

उत्तर :- फार वर्षांपूर्वी ग्रीक देशात शेतीच्या व कष्टाच्या कामासाठी गुलाम विकले जात होते.

19) गुलाम कोणते काम करीत असत?

उत्तर :- गुलाम घर काम शेतात आणि दुकानात काम करत असत.

20)श्रीमंत व्यापाऱ्याकडे असलेल्या गुलामाचे नाव काय? उत्तर - श्रीमंत व्यापाराकडे असलेल्या गुलामाचे नाव इसाप असे होते.

21) मालक कसा होता?

उत्तर - मालक अतिशय चांगला माणूस होता, मालक चांगले वाईट जाणणारा माणुसकी जोपासणारा व मायाळू असा होता.

22) सर्व गुलाम का हसू लागले ?

उत्तर - मालकाने इसाप अशक्त व बुटका आहे म्हणून त्याला हलके सामान घेण्यास सांगितले .पण इसापणे अन्नधान्याची बोजड गोठडी उचलून घेतल्यानंतर सर्व गुलाम हसू लागले. 23)इसाप आपल्या मित्रांना काय विचारायचा?

उत्तर- पंधरा ते वीस दिवसाच्या प्रवासामध्ये डोक्यावरील ओझं वाढतच जायचं म्हणून इसाप आपल्या मित्रांना विचारायचा की “काय म्हणते तुझं ओझं “असे विचारायचा.

24) अन धान्याचे गाठोडे कमी कसे होऊ लागले ?

उत्तर - पंधरा ते वीस दिवसाच्या प्रवासामध्ये जसजसं एकेक दिवस निघून जाईल तसतसे धान्याच्या गाठोड्यातील धान्य जेवणापोटी कमी कमी होत गेलं जसजसे दिवस निघून जातील तसतसे गाठोड्यातील धान्य संपत गेले म्हणून धान्याचे गाठोडे कमवून कमी होऊ लागले

प्रश्न 6 वा रिकाम्या जागा भरा

25)इसाप दिसायला कुरूप होता

26) 15 ते 20 दिवसांचा प्रवास होता .

27) इसाप इसाप हा मालकाचा आवडता गुलाम होता .

28)इसापने अन्नधान्याचे गाठोडे उचलले .

29) इसापने सांगितलेल्या गोष्टी हे पुस्तक अतिशय आवडते.

प्रश्न 7 वा समानार्थी शब्द लिहा

30) चतुराई - हुशारी

31) बुटका - ठेंगू

32) ओझे - जड

33)अशक्त - कमजोर

विरुद्धार्थी शब्द लिहा

34) हळूहळू * भरभर

35) दिवस * रात्र

36) श्रीमंत * गरीब

37) उंच * ठेंगू

प्रश्न 8 वा दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा

38) हिसाब दिसायला कसा होता.

उत्तर - इसाप दिसायला कुरूप अंगाने अशक्त व बुटका होता तो दिसायला ग्रुप असला तरी तो हुशार होता.

39) इसापच्या मालकाने इतर गुलामांना काय सांगितले? उत्तर - इसाप हा मालकाचा आवडता गुलाम होता .त्यामुळे मालकाने सर्व गुलामांना एकत्र बोलावून इसाप अशक्त आहे तुमच्या पेक्षाही तो लहान आहे त्यामुळे त्याला झेपेल असे गाठोडे द्या असे सांगितले.

40) इसाब का हसायचा?

उत्तर - प्रवासाच्या शेवटच्या दिवशी हिसाब जवळ असणाऱ्या गाठोडयामध्ये काहीही शिल्लक नव्हते म्हणून तो आनंदाने हसायचा

41) इसापने कोणती चतुराई केली ?

उत्तर - इसापने गाठोड्यातील दररोज कमी होणारी धान्याची गाठोडी उचलून घेतली अशा पद्धतीने इसापणे चतुराई केली.

42) इसापने सांगितलेल्या गोष्टींना काय म्हणतात

उत्तर - इसापच्या चतुराईच्या गोष्टींना इसापनीतीच्या गोष्टी असे म्हणतात. युरोपियन मुलांना टॅलेंट्स ऑफ इसाप म्हणजेच हिसापणे सांगितलेल्या गोष्टी हे पुस्तकात अतिशय आवडते

प्रश्न 9 वा नमुन्याप्रमाणे लिहा

43) फुल - फुलांना

44) फळ -फळांना

45) ढग -ढगांना

46) झाड -झाडांना

प्रश्न 10 वा चूक की बरोबर ते लिहा

47) इसाप श्रीमंत व्यक्ती होता - चूक

48 हिसाब कुरूप होता - बरोबर

49 हिसाबच्या गाठोड्यातील अन्नधान्य कमी होऊ लागले-

बरोबर

50 हिसाब मालकाला म्हणाला थोडे गाठोडे द्या - चूक

51 तोंडी —तुला माहीत असलेल्या चतुर कावळा चतुर कोल्हा चतुर बिरबल इत्यादी पैकी एक कथा सांग

पाठ 15 वा

झोका

प्रश्न 1 ला समानार्थी शब्द लिहा

1)वारा -पवन

2) झाड- वृक्ष

3) पोट - उदर

4) गार थंड

प्रश्न 2 रा नातेसंबंध ओळख

5) मोठा भाऊ दादा

6) मोठी बहीण ताई

7) वडिलांचा भाऊ काका

8) वडिलांची बहीण आत्या

9) वडिलांचे वडील आजोबा

10) वडिलांची आई आजी

11) आईचा भाऊ मामा

12) आईची बहीण मावशी

13) नवऱ्याची बहीण नणंद

14) नवऱ्याचे वडील सासरे

15) नवरदेवाच्या आई सासू

प्रश्न 3 रा विरुद्धार्थी शब्द लिहा

16) उंच ठेंगू

17) वर खाली

18) बसणे उठणे

19)वेगाने हळू

20) रंग बेरंग

21) सुख दुःख

प्रश्न 4 था 22) तुला माहीत असलेल्या पारंपारिक खेळाची नावे लिही .

सारीपाठ ,लपाछपी, लपंडाव ,वाघशेळी ,छक्का वंटी व सूरपारंब्या

प्रश्न 5 वा दिलेल्या शब्दाला “ भोवती “ हा प्रत्यय लावून शब्द तयार कर

नमुना - घर घराभोवती

23) झाड - झाडाभोवती

24) मंदिर - मंदिराभोवती

25) झेंडा - झेंड्याभोवती

26) वड - वडाभोवती

27) विहीर -विहिरीभोवती

28) पुतळा पुतळ्याभोवती

29) गाव - गावाभोवती

30) दुकान - दुकानाभोवती

प्रश्न 6 वा नमुन्याप्रमाणे लिही.

नमुना - गुळ खोबरं - गुळखोबरं

31) चहा पाणी - चहापाणी

32) मीठ भाकर - मीठभाकर

33) घर दार - घरदार

34) पाला पाचोळा - पालापाचोळा

35) आई वडील - आईवडील

36) पाऊस पाणी - पाऊसपाणी

37) असरट पसरट - असरटपसरट

38) धनुष्य बाण - धनुष्यबाण

प्रश्न 7 वा कवितेच्या ओळी पूर्ण कर

39) वर खाली वर

झोका झाला वेगा

पोटा मधी माझ्या

गुई गुई भुंगा.

40) उंच गेला झोका

दादा झाला ठेंगा

ताईला वाकुल्या

डिंग डिंग डिंगा

41) गार गार हवा

शहारते अंगा

मजा आली किती

वारा घाली पिंगा .

42) आई देता झोका

खेळ आता रंगा

सुख मोठे कुठे

त्याच्याहूनी सांगा !

प्रश्न 8 वा 43) खालील चित्राचे वर्णन करा .

पाठ 16वा

धाडसी दयानंद प्रश्न

प्र. 1ला खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा

1) दयानंद चे गाव कोठे आहे ?

उत्तर- दयानंदचेगाव कारवार जवळील समुद्रकिनाऱ्याशी लागूनच आहे

2) दयानंद आपले विचार मित्रांना कसे सांगायचा?

उत्तर - दयानंद विचारा मुका होता . आपल्या सवंगड्या बरोबर खेळताना हात वारे करून खुणा करून सांगायचा .

3)समुद्रकिनाऱ्यावर कशाचा गलका झाला ?

उत्तर - तो बघा…बुडाला छोटा पवन बुडाला. असे सर्वजण आरडाओरड करून गलका झाला .

4) दयानंद उदास का व्हायचा?

उत्तर - आपल्या इतर मित्राप्रमाणे मलाही बोलता आले असते तर किती बरे झाले असते या विचाराने तो उदास व्हायचा.

5) सर्वजण भयभीत का झाले?

उत्तर - पवनला वाचविण्यासाठी गर्दीतून वाट काढत दयानंद पवन च्या दिशेने पळू लागला. क्षणाभात त्याने समुद्रात उडी घेतली. यापुढे काय होते यासाठी सर्वजण भयभीत झाले

प्रश्न 2 रा 6) पाठातील समुद्रकिनाऱ्याची माहिती पाच सहा ओळीत लिहा.

प्रश्न 3 रा पाठातील जोडशब्द लिही .

7) शंख शिंपले

8) छोटे मोठे

9) रंगीबेरंगी

10) अकराळ विक्राळ

11) लाल

प्रश्न 4 था दयानंद च्या धाडसामुळे घडलेल्या घटना रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहून पूर्ण करा.

12 आईचा उर भरून आला.

13 धाडसी दयानंदला सर्वांनी शाबासकी दिली.

14 मुका असला तरी तो सर्वांचा तो लाडका मित्र बनला होता. 15 ग्रामपंचायतीने दयानंदचा सत्कार केला.

प्रश्न 5 वा 16 समुद्रकिनाऱ्यावर मुले कोण कोणते खेळ खेळत होते त्याबद्दल थोडक्यात माहिती लिही.

उत्तर - गावातील मुले सुट्टी असल्या कारणाने समुद्रकिनाऱ्यावर कोणी वाळू उडवत होते ,तर कोणी पळापळी करत होते ,कोणी वाळूत रेगोट्या मारत होते तर कोणी वाळूत आपली नावे लिहीत होते ,कोणी वाळूवर नक्षी काढत होते तर कोणी किल्ले बांधत होते. अशा पद्धतीने समुद्रकिनावर मुले खेळत होती.

प्रश्न 6 वा नवीन शब्दांचा अर्थ लिहा .

16 भयभीज होणे - खूप घाबरणे

18 दृष्टीस पडणे - दिसणे

19 सवंगडी - मित्र

20 अक्राळ विक्राळ - विचित्र

21) क्षणार्धात - काही क्षणात

प्रश्न 7 वा दिलेल्या शब्दांचे अनेक वचन लिहा

22) डोळा - डोळे

23) किनारा - किनारे

24) दिशा - दिशा

25) मगर - मगरी

लाट- लाटा

प्रश्न 8 वा " ने "प्रत्यय लावून अर्थपूर्ण शब्द नमुन्याप्रमाणे लिहा.

26)सवंगडी - सवंगड्याने

27) मित्र मित्राने

28) विद्यार्थी विद्यार्थ्यांनी

29) शिक्षक शिक्षकाने

30) गावकरी गावकऱ्याने

प्रश्न 8 वा 31) तू केलेल्या एका धाडसी कृत्याची माहिती लिही .

उत्तर (वैयक्तिक माहिती लिहिणे)

प्रश्न 9 वा जोड्या जुळवा

32) ऐकायला न येणारा बहिरा

33) बोलायला न येणारा मुका

34) डोळ्यांनी न दिसणारा अंध

35) पायाने न चाल ता न येणारा पांगळा

प्रश्न 10वा नमुन्याप्रमाणे लिहा .

नमुना खोलदरी

36) गर्द झाडी

37) अथांग सागर

38) निळेभोर आकाश

39) मुसळधार पाऊस

40) घनदाट जंगल

प्रश्न 11 वा 41) पर्यटन ठिकाणी आपण कोण कोणती काळजी घेतली पाहिजे .

उत्तर - आपण ज्या पर्यटनाला भेट देणार आहे त्या स्थळांची ठिकाणांची पूर्वकल्पना जाणून घेतली पाहिजे पर्यटन स्थळाची आपल्याला पूर्वकल्पना नसल्याने डोंगरकाठी नदीकाठी तलावा भोवती आपल्याला इजा होऊ नये कोणतेही वाईट प्रसंग येऊ नयेत ही काळजी घेतली पाहिजे. व त्याचबरोबर आपल्या साहित्यांची काळजी घ्यावी आपल्या सोबत प्रथम उपचाराचे साहित्य असावे अशी काळजी घेतली पाहिजे

प्रश्न 12 वा दिलेल्या वाक्यांचे विरुद्धार्थी वाक्य तयार करा नमुना- दयानंद धाडसी मुलगा होता.

दयानंद घाबरट मुलगा होता

42) दयानंद च्या गावापासून समुद्र लांब होता.

दयानंद च्या गावापासून समुद्र जवळ होता

43) कोकिळा मधुरा आवाजात गाते.

कावळा कर्कश्य आवाजात गातो.

44) उन्हाळ्यात आपल्याला खूप गरम होते.

हिंवाळ्यात आपल्याला खूप थंडी वाजते

45) रामेश्वर गरीब माणूस आहे.

केशव श्रीमंत माणूस आहे.

46 पपईचे झाड ठेंगू असते.

नारळाचे झाड उंच असते.

प्रश्न 13 वा थोडक्यात माहिती लिहा.

47) कोकणामध्ये मिळणाऱ्या फळांची नावे लिहा ?

उत्तर - कोकणामध्ये आंबा ,फणस ,काजू ,कोकम, करवंद व जांभूळ ही फळे मिळतात

48) समुद्र चौपाटीवर तू पाहिलेल्या फेरीवाल्यांची नावे लिहा? उत्तर - समुद्र चौपाटीवर फुगेवाले ,चणेवाले, मिठाईवाला आईस्क्रीम वाला पाणीपुरी व भेळपुरी इत्यादी फेरीवाले असतात

पाठ 17 वा

चांगल्या सवयी

प्रश्न 1 ला रिकाम्या जागा भरा.

1) उशिरा उठू नये .
2) घाईत अंघोळ करून नये.
3) अस्पष्ट उच्चार करू नये.
4) अभ्यासाच्या वेळी चलबिचल करू नये.
5) वस्तू जागेवर ठेवावी.

प्रश्न 2 रा एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

6)ताईंनी वर्गात काय आणले ?

उत्तर - ताईंनी वर्गात आंब्याचे रोपटे लावलेली कुंडी आणली.

7) रोपटे गुडघाभर उंचीचे झाले तर कसे उपटाल?

उत्तर - रोपटे गुडघाभर उंचीचे झाले तर ते मुठीत धरून उपटता येईल.

8) किती वर्षांनी झाड मोठे होईल ?

उत्तर - पाच वर्षांनी झाड मोठे होईल .

9) मोठे झाड कसे तोडावे लागेल?

उत्तर - मोठे झाड कुऱ्हाडीने तोडावे लागेल.

10) वाईट सवयी केव्हा घालविता येतात ?

उत्तर - वाईट सवयी लहानपणीच घालविता येतात.

11) चांगल्या सवयी कशा वाढतात

उत्तर - चांगल्या सवयी झाडाप्रमाणे हळूहळू वाढतात.

12) वाईट सवयी केव्हा उपटून काढाव्यात ?

उत्तर - वाईट सवयी लहानपणीच उपटून काढाव्यात .

प्रश्न 3 रा दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा .

13) कोणत्या वाईट सवयी लहान वयात घालवल्या पाहिजेत?

उत्तर - उशिरा उठणे ,घाईत आंघोळ करणे ,अस्पष्ट उच्चार करणे ,अभ्यासाच्या वेळी चलबिचल करणे ,मोठ्यांना उलट उत्तर देणे ,खूप छोट्या आवाजात बोलणे जेवणाच्या ताटात अन्न टाकणे, खूप वेळ टीव्ही पाहणे ,वस्तू जागेवर न ठेवणे,दुसऱ्यांच्या वस्तू न विचारता घेणे, वेडेवाकडे अक्षर काढणे,वेळेवर अभ्यास न करणे, या वाईट सवयी लहान वयात घालवल्या पाहिजेत.

14 ताईंनी मुलांना कोणत्या सूचना दिल्या ?

उत्तर - चांगल्या सवयी वाढणाऱ्या झाडाप्रमाणे हळूहळू रुजवल्या पाहिजेत व वाईट सवय मात्र बालवयातच उपटून काढल्या पाहिजेत असे ताईंनी सूचना दिल्या.

15) स-वय म्हणजे काय?

उत्तर - सवय ही झाडाप्रमाणे वाढत जाते. वयाची सोबत करते म्हणून तिला स -वय म्हणतात

16) चांगल्या सवयींची यादी करा?

उत्तर- बाल वयातच लवकर उठावे, हलकासा व्यायाम करावे,आरोग्याची काळजी घ्यावी, स्पष्ट बोलावे ,एकाग्रता असावी, मोठ्यांचा मान राखावा, खूप वेळ टीव्ही पाहू नये, दुसऱ्यांच्या वस्तूंना हात लावू नये, वेळेवर अभ्यास करावा,वस्तू जागेवर ठेवाव्यात, आपल्या वस्तूंची आपण काळजी घ्यावी इत्यादी चांगल्या गोष्टींची सवय लावून घ्यावी.

प्रश्न 4 था विरुद्धार्थी शब्द लिहा

17 चांगली * वाईट

18 मोठे * लहान ,छोटे

19 उंच * ठेंगू

20 उशिरा * लवकर

प्रश्न 5 वा समूहदर्शक शब्द लिहा.

21 आंब्याची - राई

22 केळ्यांचा - घास, घोस, लंगर

23 द्राक्षांचा- घड

24 फुलांचा - गुच्छ

25 मुंग्यांची - रांग

प्रश्न 6 वा अ नमुन्याप्रमाणे लिहा

नमुना - झाड झाडे

26 अक्षर - अक्षरे

27 टाका- टाके

28 रोप- रोपे

29 बोट- बोटे

30 ताट - ताटे

ब) समानार्थी शब्द लिहा

31 मोठे -भव्य, महान

32 चांगले - उत्तम

33 अन्न - आहार

34 खोड- बुंधा

क) चुक की बरोबर लिहा

35) खूप मोठ्या आवाजात बोलणे - चूक

36 खूप वेळ टीव्ही पाहू नये - बरोबर

37) वेळेवर अभ्यास न करणे - चूक

38) दुसऱ्यांच्या वस्तू न विचारता घेऊ नये - बरोबर

39) ताटात अन्न राखू नये - बरोबर

प्रश्न 7 वा जोड्या जुळवा

अ	ब
40) अक्षर	वळणदार असावे
41) वाईट सवयी	असू नये
42) अभ्यास	वेळेवर करावा
43) मोठ्यांशी	आदराने वागावे

प्रश्न 8 वा जुळवून लिही.

44) आहे/ आंब्याचे/ हे /रोपटे

उत्तर - हे आंब्याचे रोपटे आहे.

45) सूचना/ पटली/ मनापासून/ ताईंची/ मुलांना

उत्तर ताईंची सूचना मुलांना मनापासून पटली.

46) काढू /वेडेवाकडे /नये /अक्षर

उत्तर- वेडेवाकडे अक्षर काढू नये.

47) चतुर्थीला /फोडतात/ फटाके/ गणेश

उत्तर गणेश चतुर्थीला फटाके फोडतात.

48) दीपावली /आहे /सण/ दिव्यांचा

उत्तर दीपावली सण दिव्यांचा आहे .

प्रश्न 9 वा 49) तुझ्या ताई अथवा दादांच्या चांगल्या सवयी बद्दल चार ओळी माहिती लिही.

प्रश्न 10 वा शाळेच्या शिस्तीबद्दल पाच सहा ओळी माहिती लिहा .

- नियमित शाळेला येणे.

* वेळेवर अभ्यास व गृहपाठ करणे .

* शाळेचा परिसर स्वच्छ ठेवणे .

* रांगेत प्रार्थनेस व कार्यक्रमाला जाणे

* दप्तर व शालेय वस्तूंची देखभाल करणे

* शालेय परिसरात गोंगाट करू नये

*गुरुजनांचा मान राखणे

प्रश्न 11 वा खाली दिलेल्या चित्राचे क्रमवार माहिती लिहा.

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

1) लवकर उठणे 2) दात घासणे 3) अंघोळ करणे 4) हलकासा व्यायाम करणे 5) अभ्यास करणे 6) जेवण करणे 7) मित्रासोबत गप्पा गोष्टी करणे 8) देवाची प्रार्थना करणे 9) मोठ्यांना मदत करणे 9) लवकर झोपणे

पाठ 18 वा

संतवाणी

प्रश्न 1 ला - याला काय म्हणतात

1) अडखळत बोलणे - बोबडे
2) दुसऱ्याचे कौतुक करणे- प्रशंसा ,स्तुती
3) दुसऱ्याबद्दल वाईट बोलणे- निंदा

प्रश्न 2 रा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

4) स्तुती * निंदा
5) विश्वास * अविश्वास
6) धरणे * सोडणे
7) लहान * मोठे

प्रश्न 3 रा खालील संतांची चित्रे पाहून चित्राखाली योग्य असे नाव लिहा

8)

ज्ञानेश्वर

10)

संत मीराबाई

12)

संत कबीर

9)

संत तुकाराम

11)

संत एकनाथ

प्रश्न 4 था संत आणि त्यांचे ग्रंथ यांच्या जोड्या जुळवा

अ गट	ब गट
12 तुकाराम	अभंग
13 ज्ञानेश्वर	ओवी
14 एकनाथ	भारुड
15 रामदास	श्लोक

प्रश्न 5 वा संतांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे योग्य पर्यायाला गोल करा

16 संत तुकाराम

1)दोहे 2) गाथा 3) कवन

17 संत ज्ञानेश्वर

1) वचन साहित्य 2) ज्ञानेश्वरी 3) अभंग

18 रामदास

1) गीतांजली 2) दासबोध 3) रामायण

19 मुक्ताई

1) ओव्या 2) महाभारत 3) ताटीचे अभंग

20 संत एकनाथ

1)एकनाथी भागवत 2)गीता रहस्य 3) महाभारत

प्रश्न 6 वा विरुद्धार्थी शब्द लिहा.

21 सत्य * असत्य

22 जीवन * मृत्यू

23 कौतुक * निंदा

24 असावे * नसावे

25 श्रद्धा * अंधश्रद्धा

प्रश्न 7 वा खालील वाक्य चूक की बरोबर ते लिहा

26) नेहमी आंघोळ करावी. -बरोबर

27) कधीतरी लवकर उठावे. -चूक

28) केव्हा तरी शाळेला जावे. - चूक

29) दररोज व्यायाम करू नये. -चूक

30) आई वडिलांचा आदर करावा. - बरोबर

प्रश्न 8 वा अभंगाच्या ओळी पूर्ण करा.

31) खेळू बैसू जेवू! नाम तुझे गाऊ

रामकृष्ण नाममाळा घालूं ओवुनिया गळा

विश्वास हा धरूं, नाम बळकट करूं

तुका म्हणे आतां, आम्हा जीवन शरणागता

32) कौतुक वांणी बोलू बोबड्या वचनी

हे तो नसावे अंतरी ,आम्हा राखायचे दुरी

स्तुती आणि निंदा, माना समचि गोविंदा

तुका म्हणे बोले , मज तुम्ही शिकविले

प्रश्न 9 वा संत आणि त्यांचे पूर्ण नाव यांच्या जोड्या जुळवा. 33) संत तुकाराम - तुकाराम वेल्होबा आंबिले

34) संत ज्ञानेश्वर - ज्ञानेश्वर विठ्ठलपंत कुलकर्णी

35) संत एकनाथ - एकनाथ सूर्याजीपंत कुलकर्णी

36) संत रामदास - नारायण सूर्याजी ठोसर

37) संत मुक्ताई - मुक्ताई विठ्ठलपंत कुलकर्णी

38) संत नामदेव - नामदेव दामाजी रेळेकर

प्रश्न 10 वा कोणता देव कशासाठी प्रसिद्ध आहे योग्य पर्याय याला गोल करा.

39)सरस्वती

1)विद्या 2) अश्वविद्या 3) अन्नपूर्णेश्वरी

40) गणपती

1)गदायुद्ध 2) बुद्धी 3) धनुर्विद्या

41) लक्ष्मी

1)धन 2) संस्कृती 3) शांती

42) हनुमान

1) युक्ती 2) प्रकृती 3) शक्ती

43) धन्वंतरी

1) चैतन्य 2) आरोग्य 3) वैराग्य

प्रश्न 11 वा खालील शब्दांचे अनेक वचन करा

44) माळ - माळा

45) पान - पाने

46) वचन - वचने

47) नाव - नावे

48) देव - देव

49) वाहन - वाहने

प्रश्न 12 वा 50) खालील चित्र पाहून त्याचे वर्णन करा

